

„A téma és az előadás egyaránt megmozgatta a jelenlévők értelmét, szívét és bizony indulatait is. Nem véletlen: Krisztus kereszthalálának értelmezése alapjaiban határozza meg hitbeli látásunkat.”

Áldozat volt-e Krisztus halála? ▶ 3. oldal

„És ha mi nem demonstráljuk, hogy a családot teljes egészében akarjuk támogatni, akkor miért várjuk el, hogy bennünket egyházon kívülről támogassanak?”

Törvénytől a lelkes kismamákért ▶ 4. oldal

„Mert nem igaz, hogy nem lehet fülig szerelmesnek lenni abba, akinek majd nem minden hibáját ismerjük. Nem igaz, hogy a közös múlt csak fal lehet közöttünk, és nem lehet híd.”

A megújuló szerelem nevében ▶ 7. oldal

Isten radírja ▶ 2. oldal

Történet – metafora – párbeszéd ▶ 6. oldal

Kenyai képeslapok ▶ 8–9. oldal

Hétköznapi teológia ▶ 11. oldal

VII. evangélikus diákszínjátászó-találkozó ▶ 12. oldal

Avatar Erdélyben ▶ 15. oldal

Pro Urbe Győr díj a Péterfynek

Március 15-én Győrött, a Honvéd ligetben idén – a helyi zeneiskola ütőegyüttesének közreműködésével – a Pro Urbe díjjal kitüntetett Péterfy Sándor Evangélikus Oktatási Központ diákjai ajándékozták meg műsorral az ünnepség több ezer résztvevőjét.

■ MENYES GYULA felvétele

▶ Folytatás a 3. oldalon

▶ „A gazdag múlttal rendelkező győri Péterfy Sándor Evangélikus Oktatási Központ a rendszerváltás óta, tizenkilenc éve szolgálja a tanulók keresztyén nevelését és igényes oktatását. Az iskola tanulmányi átlaga a különböző rangsorokban, összehasonlító statisztikákban évek óta elismerést vált ki. Az oktatási központ szívesen és színvonalasan tesz eleget azoknak a felkéréseknek, amelyek jelentős ünnepeink műsorának összeállítására irányulnak. Biztosan elmondható, hogy a Péterfy Sándor Evangélikus Oktatási Központ munkájával nemcsak a fenntartó egyház jó hírét öregbíti, hanem városunk és hazánk javát is munkálja, amikor hivatása magaslatán állva végzi a felnövekvő generációkat formáló oktató, nevelő szolgálatát” – áll abban az ajánlólevélben, amelyben *Ittész János*, a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület püspöke *Pro Urbe Győr* díjra terjesztette fel az oktatási központ pedagóguskollektíváját. Győr megyei jogú város közgyűlése egyhangú szavazással ítélte oda a díjat az evangélikus oktatási intézménynek.

„Miért fogyunk?”

Gondolatok a misszióról

■ SZEVERÉNYI JÁNOS

Egyháznak internetes levelezőlistáján, a *Fraterneten* az elmúlt napokban – több más téma mellett – előkerült az utóbbi évtizedek és napjaink egyik legfájdalmasabb, legkomolyabb kérdése: miért fogyunk? Miért van az, hogy a legjobb szándék mellett is csökken egyházunk létszáma, miért nem tud kilépni a gyülekezet a templomba nem járók közé, miért nem képes megszólítani őket az evangéliummal?

Többen hozzászóltak a kérdéshez. Szokás szerint mindenki másként látja a helyzetet. Nem baj, sokféle vagyunk, más helyen szolgálunk, különféle a tapasztalataink. Látható, érzékelhető, az aktuális dispután kívül is, hogy több irányzat, szándék, elképzelés jelenik meg egyházunk fórumain, gyülekezeteiben, testületeiben. Lássunk ezek közül néhányat!

Vannak, akik a jobb menedzseléstől, PR-munkától várják a fellendülést. Mások az egyház liturgiai megújulásában, lelkeségében, biblikuságának elmélyülésében bíznak. Többen politikai fordulattól remélik a dolgok jobbra fordulását; egy új István királyt szeretnének, aki kereszténnyé teszi országunkat.

Egy kisebbség szeretné lecserélni vagy elfelejteni a „régit, ma már alkalmazhatatlan”, szerintük érthetetlen bibliai nyelvezetet, mint például *bűn, bűnbocsánat, megtérés, személyes gonosz, Jézus Krisztus megváltó halála, ütélet, kárhozat...* Sokan vannak, akik diakóniai, oktatási munkánkban látják a misszió hatásos eszközét.

Folytathatnám a felsorolást, színesek, kreatívak vagyunk. Most nem szeretném értékelni a fentieket, nincs is rá módom egy ilyen cikk keretében. Annyit megállapíthatunk, hogy ha nem értünk is mindennel egyet, van igazság egyes gondolatokban, szándékokban; és beszélgetni kell, fontos.

Írásra – a főszerkesztő kérésén kívül – az készített, hogy hangot, teret kap újra az a vélemény, látás, mintha az alapokkal is gond lenne. Némelyek nem tudják elfogadni a Szentírás és a kétezere éves egyház világos, imában, a Szentlélek vezetésében és a missziói tapasztalatokban kikristályosodott tanítását. Pedig tanulhatnánk az egykor bibliai alapokra épített Amerikai Egyesült Államok példájából. Ma tömegek térnek el a Szentírás tanításától, mivel az ország (illetve egyes államai) és némely egyház vezetői törvényesítik a bibliai értelemben vett bűnt. Összeomlás előtti tántorgásuk kihat az egész világra. Az onnan érkező libertinizmus, anyagiasság, hamis vallásosság, fals teológiai rendszerek megrontják a

Nyugat és bizonyos értelemben az egész emberiség életét.

Az evidenciák kategóriájába tartozik, hogy emberileg mindent meg kell tennünk egyházunkért. Szükséges a szociológiai felmérés, a stratégia készítése, liturgiánk közelítése az újszövetségi teológiához, gyakorlathoz. (Nem egyszerűen például *Luther* miséjéhez, hiszen mi akkor vagyunk igazán a reformátor követői, ha Krisztushoz, a Szentíráshoz, a kegyelemhez, a bibliai hithez igazodunk, nem pedig egyháztörténeti személyekhez, korszakokhoz.) Örülünk, ha nem egyházellenes vezetői vannak az országban, és azt is fontosnak tartjuk, ha a bibliai üzenetet korunk nyelvén is el tudjuk mondani. *De...*

Testvérek, a megújulás forrása egyedül a teremtő és újjáteremtő Isten, aki megjelent Jézusban, és kijelentette és kijelenti magát a Szentlélek által! Az evangélium ma is működőképes, az Úr él és cselekszik! Ő nem ment nyugdíjba, nem lett szenilis, nem szükséges lecserélni, nem kell kijavítani. Tegnap, ma, mindörökké ugyanaz, és az ő egyházán nem vesz hatalmat a pokol sem. Szavának „soha nincs szüksége frissítésre; tökéletes, és nem fejleszthető tovább”.

A világban soha ennyien – napon-ta tízezrek! – nem tértek meg, mint manapság. (Évente kétszáz ezer a mártírok száma is!) Fáradt, beteg, pusztuló hazánkban is a rendszerváltás óta mintegy ötszáz új keresztyén gyülekezet született a legkülönbözőbb felekezeti háttérrel. (Sajnos épültek is le, és szüntek is meg egyházközségek.)

Egyházunkban önállósodtak, megerősödtek gyülekezetek, százak jutottak hitre, köteleződtek el a szolgálat mellett. Ahol a lelkesek, gyülekezeti tagok a Szentlélek által megtérnek és újjászületnek, illetve megújulnak, ott van munka, szolgálat, „látás”, misszió és sok esetben gyümölcs is. Ez utóbbi nincs a kezünkben, hatalmunkban.

A lényeg a lényeg: megtérés, Szentlélek általi tűzkeresztség (Mt 3,11), és akkor az ajtók megnyílnak, „utcára kerül” az evangélium (ApCsel 2), megvalósul az Isten országa akár a volt prostitúált szívében is (Mt 21,31) vagy éppen a váci feyházban. „*Nem az Úr keze rövid..., hanem a ti bűneitek választottak el titeket Istenektől...*” (Ézs 59,1–2)

A celldömölki templom egyik kapuja fölött (ahol a gyülekezet vezetői lépnek be) olvasható a jézusi felhívás: „*Térjtek meg!*” Máshol még nem láttam ilyen feliratot templomon. Lelki, szívbéli megújulás nélkül nincs misszió, és így nincs jövő sem.

A szerző egyházunk országos missziói lelkésze

Hit, hálózatok és az angyali körök

Interjúkötet-bemutató a Pilinszkyben

▶ „Álmodj egy jobb világot, mint a mostani! S aztán építsd föl, mi alatt mások csak a jelent szapulják!” – ez az idézet jutott eszébe a tudósítónak a *Miért hiszek?* könyvsorozat *Csermely Péter* biokémikussal, hálózatkutatóval, egyetemi tanárral készült, *A hálózatok bűvöletében* című interjúkötetének március 10-ei bemutatóján.

A budapesti Pilinszky János irodalmi kávéházban zajlott bemutató ke-rekasztal-beszélgetésén a professzor mellett *M. Tóth Katalin*, a *Kairoz* Kiadó sorozatszerkesztője, *Kapitány Katalin*, a *Természet Világa* szerkesztője, egyben az interjúkötet készítője és *Fabiny Tamás* evangélikus püspök volt *Gózon Ákosnak*, az *Élet és Tudomány* című hetilap főszerkesztőjének, az est moderátorának a beszélgetőtársa.

A számos hazai és nemzetközi díjjal elismert fehérjekutató biokémikus, a *Sólyom László* köztársasági elnök által 2008-ban létrehozott négyfős Bölcsék Tanácsának tagja a könyvbemutatón is – akárcsak a kötetben – őszintén elmondta, hogy bár családjának erősek az evangélikus gyökerei, hite nem annyira tradíciók-

ra épülő és közösségben megélt hit, hanem inkább személyes istenélményeken, sokszor nagyon is megküzdött harcokon alapul.

Hitének egyik fontos elemét képezik az „angyali körök”: ha az emberek szeretettel, bizalommal fordulnak egymáshoz – vallja a professzor –, ez ismét bizalmat és szeretetet gerjeszt, amely most már felénk fog sugározni. Ahogy újra és újra fordul az „angyali kör”, pozitív változás áll be a világban, amely az angyali körök teljességéhez vezet, és amely teljesség Istenben és a Szentlélek erejében tapasztalható meg legfelső szinten.

Csermely Péter nemcsak álmodik az angyali körökről, de igyekszik tenni is a létrejöttükért. Kezdeményezősei által – például az 1996-ban elindí-

tott kutató diák mozgalommal vagy a négy évvel ezelőtt megszervezett, az egész Kárpát-medencére kiterjedő Nemzeti Tehetségsegítő Tanácscsal, a középiskolákban tartott előadásaival – egy-egy lépést tesz a jobb világ felé, „míg mások csak a jelent szapulják”.

■ – BODAZS –

A kótettről bővebben lapunk 5. oldalán

FOTO: LUKÁCS GÁBOR

Oratio œcumenica

Szerető menyeyi Atyánk! Hálát adunk neked, hogy Atyánknak szólíthatunk téged, és hogy te atyai szeretettel hallgatsz meg kéréseinket. Kérünk, hallgass meg most is könyörgésünket, és add meg bölcsességgel azt, ami legnagyobb ajándékod az ember számára, Fiaidban az életet. Hallgass meg minket akkor is, ha eltékozoljuk, nem becsüljük, nem értjük ajándékod lényegét.

Urunk, Istenünk! Látod, milyenek vagyunk. Elveszünk, ha nem józanítasz ki, ha nem érintesz meg. Elveszünk, ha nem rázol fel és nem emelsz fel. Elveszünk, ha nem maradsz közöttünk.

Urunk, Istenünk! Látod, milyen életet, milyen világot alakítottunk ki magunk körül. Látod emberi kapcsolatainkat. Látod a nemzetek, az országok helyzetét. Igazad van, szegényeknek kell, mert nem vagyunk igazán a te néped. Féljük csupasznak, mégis számtalanszor belekergetjük magunkat a borzalmakba. Terror, erőszak, elszegényedés, mindenféle válságok, lelki elsvatagosodás, közöny. Sosem szűnnek, sosem múlnak. Fájdalmas, mégis belemegyünk a játékba.

Urunk, Istenünk! Mindig van örömmünk is. Mindig megtalálhatóak a hétköznapi csodák a családban, a munkahelyen, a gyülekezetben, szerete a világban és lelkünk legmélyén is. Ezért hálánk szava is hangozzék feléd és a köszönet, hogy életünk színekből áll, dallamokból, művészetből, mozgásból, érzelmekből.

Urunk, Istenünk! Hisszük, hogy meghallgatsz mindenkit, aki hozzád kiált, és belelátsz annak a szívébe is, aki hallgat. Add békességedet nekünk, és erősíts minket hitünkben Szentlelked által. Téged kérünk, akinek szeretetétől nem választhat el senki és semmi, és aki a mi megfeszített és feltámadott Jézusunkban egyetlen Urunkként hajolsz le hozzánk. Ámen.

SEMPER REFORMANDA

„Hatalmas egy szó a »pap«. Nincs nála kedvesebb, nyájasabb. Sokkal jobb hallani, hogy Krisztus pap, mint azt, hogy Úr vagy más egyéb. A papság lelki hatalom. Azt jelenti, hogy valaki közbelép, magára veszi a nép minden fogyatkozását, mint ha csak a magáé volna, s könyörög érte. Átveszi Istentől az ígét, amellyel mindeneket vigasztal és segít. Ez a név még az atya és anya nevével is kedvesebb, vigasztalóbb. Igen, ez a név mindent magába foglal.”

► Luther Márton:

Jer, örvendjünk, keresztyének!
(Szabó József fordítása)

BŐJT ÖTÖDIK VASÁRNAPJA (JUDICA) – 2MÓZ 32,30–34

Isten radírja – avagy a Megbocsátások könyve

Mózes, Isten szolgálja szimpatikus ember. Együtt érez, sőt a szó eredeti értelmében *együtt szenved* népével, egész küldetésadata megrendül népe bűne miatt. Ott áll középen, két világ között, közvetítőként: egyaránt elkötelezett Isten iránt és Izráel iránt. Mit is tehetne mást az aranyborjúeset után? Népe iránti szolidaritásból Isten felé fordul. Talán megkönyörül a Magasságos, talán sikerül lecsillapítani haragját...

Mózes szimpatikus ember. Komoly és őszinte. Néven nevezi a bűnt, nem hallgatja el, nem bagatelizálja, nem tesz úgy, mintha ez az egész ügy őt nem is érintené. Valaki egyszer azt mondta: két ember között a legrövidebb út az egyenes beszéd. Ilyen egyenes, őszinte megnyilatkozás Mózes Izráelhez intézett beszéde is. Ugyanakkor azonban Mózes a megoldások embere is: nem ragad le a diagnózisnál, hanem a terápia lehetőségeit fontolgatja. Úgy érzi, nem teheti meg, hogy cserbenhagyja, sorsára hagyja övét, a rá bízottakat, bármennyire ezt érdemelnék is.

Mózes szimpatikus ember. Mérlegel, aztán tette készen elindul. Visszatér Istenhez: megteszi még egyszer az utat a Sínai-hegyre, és megpróbálja elrendezni a dolgot a Magassággal. Odaáll az Úr elé, és könyörög népéért. Tudja, hogy megmaradni végső soron annyit jelent: kapcsolatban maradni Istennel. Tudja azt is, hogy Istennek emberekre van szüksége ahhoz, hogy megvalósítsa a művét, az embereknek azonban inkább idOLOKRA van szükségük, akikhez igazodhatnak. Látható isteneket kívánnak a Láthatatlan he-

lyett: kézzel fogható biztosítékokat, képeket, tárgyakat, kapaszkodókat.

Mégis bocsásd meg bűnüket! – könyörög Mózes a Magassághoz. Ha ők nem kapnak kegyelmet, akkor én sem akarok megmenekülni. Akkor engem is törölj ki a könyvedből, amelyet írtál! Hiszen mit ér így a küldetésem, szolgálatom? Ha nincs, akiket pásztorszoljak, nem marad közösség mellettem, megnyugodhatok-e, hogy lám, én mentesültem a büntetés alól, megúsztam az ítéletet?

Isten könyvet ír. Életek, sorsok, utak és tévutak lenyomata, őrizője e könyv. A Biblia ezzel a réges-régi képpel, „emberszabású” módon fejezi ki Isten szíveket vizsgáló, emberértékelő munkáját. Megannyi kérdőjel sorakozik: vajon kinek a neve marad benne, és ki az, aki kimarad? Isten radírt is használ?

Ugyanebben a fejezetben, néhány verssel előbb arról olvasunk, hogy az aranyborjúügy statáriális ítélettel végződött. A nagy vétek után jogos és megérdemelt büntetés várt Izráelre. Ezt az elkerülhetetlen következményt – mint kíméletlen igazságot – tárja elénk 2Móz 32,25–29. Az Isten számára elkülönített emberek, Lévi fiaival karddal az oldalukon bejárták a tábor: azon a napon háromezer ember veszett el a népből. Ez hát a nevek kiradírása? A bosszú, a büntetés?

Az egyik hagyomány tehát arról beszél, hogy az ítélet mint megmáshatatlanság döntés azonnali és elkerülhetetlen. A következő versekben, vasárnapi alapigénken ugyanakkor teljesen más hang szólal meg: van még út tovább a pusztában. Nincs azonnali, végérvényes ítélet. Mózes

dolga az, hogy vezesse a népet. Tovább, előre a számadás napja felé. De most még van remény. Van jövő. Nem hulltak porba az ígéretek. Vár még egy ország, valahol, az út végén, ahol majd igazi otthonra találnak a gyermekek, utódok. A kegyelem eredendőbb, mint a bűn.

Persze, valami végérvényesen megváltozik. Már nem lehet olyan, mint korábban volt. A töréspont után – úgy világlik ki a történetből – Isten ezentúl már nem közvetlenül, hanem angyala által vezeti majd népét a pusztában, az ígért földje felé. Ezzel végső soron azt nyilvánítja ki, hogy mégsem másítja meg ígértét. Igaz, Izráel keménynyakú nép, engedetlen, és magától nem képes rá, hogy Istenre emelje a tekintetét. Ám Isten úgy határoz: kegyelmes tekintetét nem fordítja el róluk.

Ítélet és kegyelem. A vasárnap zsolotárában e két lelki tapasztalat feszültsége fogalmazódik meg: „Ítélj meg, Istenem, és ments meg engem, mert te vagy oltalmazó Istenem.” Együtt van jelen az igazság és az irgalom, a vég és a kezdet. Az imádkozó nem vitatja bűnösségét. Nem akar jobbnak látszani, de ahhoz az egyedüli bíróhoz menekül, aki az irgalom forrása is.

Hiszem, hogy Isten vezet egy másik könyvet is: a „Megbocsátások könyvét”. Vastag könyv ez, az ő bocsánatai, irgalmas tettei sorakoznak benne. Arról olvashatunk, hogy ki mindenkinek adott új kezdetet úgy, hogy eltörölte, kiradírta vétkeit. Végláthatatlan névsorral találjuk szembe magunkat – és benne valahol ott olvashatjuk saját nevünket is. Mert a kegyelem eredendőbb, mint a bűn.

A VASÁRNAP IGÉJE

Isten szimpatikus Isten. Mélyen megrendül tévútjaink, tagadásaink, vétkeink láttán. Együtt érez, együtt szenved velünk, árva népével. Néven nevezi a bűnt: nem bagatelizálja, nem tesz úgy, mintha ez az egész ügy őt nem is érintené. Ugyanakkor azonban ő a megoldások Istene: a diagnózis túl megmutatja a terápia útját. Nem hagyja cserben, nem hagyja sorsára az embert, aki egyedül rá számíthat. Tette készen elindul. Útra kel újra és újra az emberért. S végül megteszi azt az utat föl a hegyre. Nincs más választása. A názáreti Jézus könyörög népéért. Tudja, hogy megmaradni végső soron annyit jelent: kapcsolatban maradni Istennel.

Jézus emberei tudják: életünk földdel párhuzamos mínusz vonalát egy ponton átszelte a felülről hozzánk érkező kegyelem. A mínusz vonalból pluszjel lett: ezzel a többlettel, megajándékozottan indulhatunk tovább. A „Megbocsátások könyve” kinyílik. És fölfedezhetjük, hogy mi, mindnyájan benne vagyunk. A kereszttel megjelölt és meggazdagított tanítvány viszi tovább a hírt – a pluszjel evangéliumát: ő megáldott bennünket a kereszttel; a kereszttel, amelyet számára készítettünk, hogy életünk legyen mindörökké.

■ VARGA GYÖNGYI

Imádkozunk! Élet Istene! Érd el újra szívünk közepéig, hogy igaz hittel valljuk: A szeretet tőled eredő végteleen erő, a remény, amely otthonra talál bennünk, te teljesíted be. A világot, amelyért eljöttél meghalni és élni, te vonod egészen magadhoz, amíg egyszer majd te leszel Minden mindekben.

„Hangozzék el feléd most ez a kérdés: Mit gondolsz, kinek kellett volna elveszni, és ezen a vasárnapon, Judica vasárnapján, azaz az ítélet vasárnapján, ítéld meg, kettőtök közül ki érdemelte meg a keresztet, Jézus vagy talán te? Ismered Jézust, ismered őt az evangéliumokból, ismered a tanításait, a tetteit, ismered a passiót, de ismered magadat is, testvérem. Ismered nagyon jól, tudod, mi van a szívedben, te tudod, milyenek a te cselekedeteid, milyen a te élettudad. Nos hát, vesd össze ezt a kettőt, Krisztust és magadat, és ítéld meg, ki érdemelte meg kettőtök közül a keresztet? Én tudom, hogy neked sem mondhat mást a szíved, csak azt, amit az enyém mond: Amit, Uram, te szenvedtél helyettem, én érdemeltem.”

(Részlet dr. Keken András püspök 1949. április 3-án, a Deák téri evangélikus templomban elhangzott prédikációjából)

avagy pártfogók és pártfogoltak

► Mindenkinnek van egy képe Afrikáról – van, aki az állat- és növényvilágot látja maga előtt, ha rá gondol, van, aki egy-egy filmet, mások az éhezõ afrikai gyerekek képét tették el maguknak életre szólóan. Kevesebben vannak, akik vágyakozva gondolnak erre a földrészre, és még kevesebben, akik valóban mindent meg is tesznek, hogy eljuthassanak oda. **Bence Zsófi** Anna gyógytornász úgy érezte, mindenképpen Afrikába kell mennie segíteni.

– *Mi hajtott?*

– Talán valami magasabb gondolatot kellene most keresnem, de azt kell mondanom, hogy egyszerűen megtetszett a misszionárius szerep! Nagymamám (*Bence Imréné, Ágnes néni – a szerk.*) révén már gyerekként benne voltam kicsit a külmisziós munkában, és egyszerűen tetszett az a gondolat, hogy keresztényként, egyházi kereteken belül elmehetnék valahova messzire jót tenni. És mindez az Úristenben bízva, az ő tervébe belesimulva – ha lehet.

– *Misszionárius akartál hát lenni?*

– Nem amolyan hittérítő misszionárius, arra ott nincs szükség. Sőt inkább az én hitem újult meg és frissült fel, látva azt az elemi bizalmat és derűt, ahogyan az ottani keresztények fogadják a megpróbáltatásokat. Látva, hogy lepusztult körülmények között hogyan küzdenek templomi közösségek elszánt – és munka nélküli – fiataljai, hogy felkarolják a náluk is jóval rászorulóbbakat. Olyan afrikai embereket ismertem meg, akiknek ég a tettvágy a szívében! De erről majd később. Tehát inkább mi vagyunk azok, akikre ráférne egy kis afrikai stílusú hitébresztés. Viszont a szakmai tudás – az én esetemben a gyógytornászi és rehabilitációs lehetőségek –, a tervezés, a rendszerben gondolkodás, a modern technikai eszközök használata, az időbeosztás és különösen a pénz kezelése: mindebben erősen segítség-

„African time” és utcagyerekekprogram

Fél év Kenyában • Beszélgetés Bence Zsófi-val

kedvem. Az Evangélikus Külmisziói Egyesület és *Bálintné Kis Bea* segítségével végül Kenyában, Nairobi-ban kötöttem ki a „Heart to Heart” szervezet irodájában, ahol négy munkatárssal együtt rendeztük a kartoték-rendszert, és számítógépre vittük, már amikor volt áram. Én magam önkéntes alapon végeztem a munkám, persze.

– *Nem volt tehát fizetésed?*

– Nem, de hogy, arra nem is gondoltam, hogy pénzért tudnék vagy akarnék dolgozni. Legalább is eleinte nem, mert naivan azt hittem, hogy ha én felajánlom az önkéntes munkámat Afrikának, akkor boldogan fogadnak, és adnak szállást meg egy kis ellátást esetleg, hogy nyugodtan segíthessek. De az utazásom előkészítése közben rá kellett jönnöm, hogy milyen sokba kerül, ha az ember ingyen akar dolgozni! Ezért is voltam nagyon hálás az EKME-nek, az Északi Egyházkerületnek, a kelenföldi gyülekezetnek és a sok jóakarómnak, akik anyagilag

még fontosabb volt, hogy a kollégáimat meggyőzzem arról, hogy mi értelme van a rendezett nyilvántartásnak, mi hasznuk lesz belőle, és hogy nem is akkora ördögösség.

Mínderre azért volt szükség, mert ez a szervezet gondoskodik arról, hogy a Magyarországról küldött havi háromezer forintok egyrészt valóban célba érjenek, másrészt megpróbál visszajelzést adni az adományozónak az adományozotról. Ez így kicsit tudományosan hangzik, de a lényeg, hogy itthon örökre lehet fogadni az EKME-n keresztül egy kis afrikai gyereket ezért az összegért, ami rengeteg mindent fedez: napról napra étkezést, tud iskolába járni, tankönyveket venni... Ha működik a számítógépes rendszer, akkor lehet(ne) havonta, de legalább fél-évente küldeni egy jelzést az itthoni adományozónak – akár egy csatolt fényképpel –, hogy mire ment a pénze. Ez közismerten fenntartja az adakozókedvet, és ez az, amit nagyon nehezen értettek meg a kenyai kollégáim! De talán...

– *Úgy tudom, nyomornegyedekben is jártál. Ez része volt a munkádnak? Vagy önszántadból indultál el?*

– Önszántamból, mert nekem az iroda nem volt elég, nem vagyok az a típus, bár az irodai munka fontos volt ahhoz, hogy megismerjem az afrikai munkastílusát, tempóját. Kétszer is elutaztam – hihetetlen körülmények között, erről írtam a blogomban is – Maralalba, hallottam, hogy ott működik egy árvaház, ami lényegében elfekvő fogyatékos gyerekeknek. A fogyatékos gyerekek a samburu törzs szemében nem ember, lényegében nem kell „elszámolni” velük.

Kétszer négy hetet töltöttem ott szerény körülmények között 135 gyerekekkel, akiket épphogy etettek, és mosnak rájuk. Az kemény volt: egyedül, eszközök híján, belátva, hogy a

Az Evangélikus Külmisziói Egyesület legközelebbi külmisziói estjén március 22-én, hétfőn délután fél 6-tól az országos iroda (Budapest VIII., Üllői út 24.) utcai előadótermében **Bence Zsófi Anna** gyógytornász, fizioterapeuta tart vetített képes beszámolót Nairobi-ban végzett önkéntes missziói munkájáról.

nyosan haladtam, akkor nem bántottak. Legfeljebb a gyerekek nyaggattak – és biztosra vették, hogy amerikai vagyok. Persze csak nappal! Sötétedés után valóban szó sem lehetett semmiféle sétáról. Nemhogy kíséret nélkül, de avval együtt sem volt ajánlatos kint lenni.

– *Hova mentél tehát nagy bátran, kíséret nélkül?*

– Kawangwarében áll a helyi evangélikus gyülekezet templomi épület-együttese, ide jártam töltekezni. És itt ismertem meg az utcagyerekekprogramot is, aminek néhány helyi fiatal a motorja. Ők maguk sosem voltak utcagyerekek, csak látják a lecsúszással, iskolakerüléssel, mélyszegénységgel járó szörnyű veszélyeket: narkózis, kemény bűnözés, tizenéves gyerekek már gyilkolnak...

Az utcagyerekeket hetente többször beterelek a templomkertbe, megetetik őket, majd bibliára, éneklésre. A bibliorát ők maguk tartják, erre havonta egy lelkes diakónusnő és egy brazil lelkész készíti fel őket. Ezenkívül öt fiatalot ki is választottak, beköltöztették őket a templom mellett berendezett új szobába, és megtanítják őket viselkedni, hogy aztán mehessenek a bentlakásos iskolába.

Az egyház támogatja a programot, és azért annyira sikeres, mert megtalálták azt a néhány helyi embert, aki képes megszólítani a segítségre szorulókat, és aki tudja, mivel lehet megfogni a fiatalokat. Az állami támogatáshoz még az kellene, hogy legalább az egyik fiatal munkásnak legyen szakirányú végzettsége. És akármin dolgoznak is, a „mottójuk” mindig az Úristen! Mindig mondják: „Hé, ne nekem legyél hálás, hanem neki! Hé, ne nekem dolgozz, ne nekem énekelj, hanem neki!”

– *Hogyan tovább?*

– Hát, nem tudom, most lélekben még ott vagyok, még afrikai vagyok. Szeretném őket segíteni is, szeretnék mesélni róluk, szívesen elmegyek gyülekezetekbe átadni az élményeimet. Talán van, akinek az itthoni munkájához adnak ihletet az ottani tapasztalataim...

■ ITT ZS SZILVIA

Bence Zsófi blogja a gytkenyaban.freeblog.hu címen érhető el.

FOTÓ: BENCE ZSÓFI

re szorulnak. Persze ezt így nem tudtam előre.

– *Szerencsés élethelyzetben is voltál: friss diplomásként még nem volt állásod. Mi volt a konkrét munkád végül is? Hova mentél egyáltalán?*

– Gyógytornászként szerettem volna hasznára lenni az afrikaiaknak, de ott a betegellátás annyival alacsonyabb szinten van, mint nálunk, hogy a legtöbben azt sem tudják, mi az a gyógytornász. Mindez, amit mondok, természetesen a társadalom alján élőkre igaz. Vannak gazdag afrikaiak is, meg gazdag fehérek is, akik biztosan masszírozatták volna magukat sok pénzért, de ahhoz nem volt

támogattak, hogy ne csak kijutni tudjak, hanem ott is tudjak maradni néhány hónapra.

– *Amiből aztán fél év lett...*

– Igen, hála Istennek, végül is az eredeti terveimhez képest megtoldtam egy hónappal, mert jól éreztem magam, és szerettem volna befejezni az elkezdett munkát. Kellett nekem az a fél év, mert az „African time” – azaz afrikai időszámítás – szerint minden kétszer (vagy többször) annyi idő, mint amennyire mi, európaiak terveznénk. Kezdtem az irodában, ahol hamar rájöttem, hogy valóban érdemes a nyilvántartási rendszerbe bevitt adatok között rendet rakni, de

Pólóakció – kétszáz forintért pólót egy afrikai gyereknek!

Köszönet a magyar adományokért

Samburu Handicap Education & Rehabilitation Programme – ebben a rendkívül szegény intézetben dolgoztam néhány hétig mint gyógytornász fizikálisan, mentálisan és halmozottan sérült gyerekek között. Kiválasztottam kilenc gyereket, akikkel napi rendszerességgel foglalkoztam. Úgy láttam, hogy ők a leginkább fejleszhetőek az adott körülmények között az én tudásommal. El is értünk eredményeket.

Hogyan segítettek nekik a magyar evangélikusok? A „pólóakció” keretében összegyűjtött pénzből rengeteg mindent kaptak. Vittem nekik több mint húsz labdát, napokig csak azokkal játszottak. Ezek a munkámban is nagy segítségemre voltak, mert könnyebb rávenni egy négy-öt éves kismamót, hogy tiszter emelje magasba a karját, ha egy labda várja odafenn. Kapott mindenki valamilyen új ruhát is: pólót, szoknyácskát. Hihetetlen öröm volt nekik! Hat gyerek cipőt is kapott – nekik volt leginkább szükségük rá a járáskorrekció miatt (amúgy meztőláb járnak).

A magyar evangélikusok támogatásából tudtam fizetni egy autószerelő-tanonc barátom útiköltségét, aki egy délután alatt megragasztotta a kerekesszékek összes kilyukadt kerekét. Vettem még négy pár tömörgumi kereket és egy teljesen új gyerek-kerekesszékét is.

„Gyermekeim” nevében is nagyon köszönöm az áldozatkész, önzetlen adakozást!

■ BENCE ZSÓFI

HIRDETÉS

Útitársak missziói bibliára lesz március 25-én, csütörtökön 18 órától az országos iroda (Budapest VIII., Üllői út 24.) földszinti előadótermében. Házigazda: Szeverényi János.

HIRDETÉS

A Csillaghegyi Evangélikus Egyházközség szeretettel hívja híveit és barátait 2010. március 21-ére, összegyülekezésének napjára a békásmegyeri templomba.

Délelőtt 10 órakor az istentiszteleten *Jutta Hausmann*, az Evangélikus Hittudományi Egyetem Őszövetségi Tanszékének professzora prédikál.

Délben ebédre várjuk vendégeinket. Délután 14 órakor *Nők és Őszövetség – egykor és ma* címmel beszélgetünk vendégeinkkel, *Takácsné Kováts Zsuzsanna*, *Jutta Hausmann*-nal és *Varga Gyöngyivel*.

A templomban március végéig tekinthető meg *Rác András* tárlata.

Az egyházközség minden alkalma ingyenes, önkéntes adományaikat jó szíjjal fogadjuk. Cím: 1038 Budapest, Mező u. 12., tel.: 1/368-6118.

HIRDETÉS

Igazgatói pályázat

Az Orosházi Evangélikus Egyházközség (5900 Orosháza, Thék Endre u. 2.) pályázatot hirdet a Székács József Evangélikus Óvoda, Általános Iskola és Gimnázium (5900 Orosháza, Bajcsy-Zsilinszky u. 1.) igazgatói munkakörének betöltésére.

Képesítési és egyéb feltételek: egyetemi szintű pedagógus-oklevél; legalább ötéves pedagógusi vagy egyetemi oktatói gyakorlat; pedagógus-szakkvizsga; evangélikus vallás, a pályázó öt éve megfelel az egyházközségi tagság feltételeinek; konfirmáció, lelkészi ajánlás.

Juttatások, illetmény, pótlék, egyéb: Az állás elfoglalásának ideje: augusztus 1. A megbízás hatévi időtartamra szól. A pályázat benyújtásának határideje: április 7. A pályázat elbírálásának határideje: május 31. A juttatások a közalkalmazotti törvénynek megfelelően.

A pályázatnak tartalmaznia kell: a pályázó jelenlegi munkahelyét, beosztását; önéletrajzát; részletes szakmai életrajzát; az intézmény vezetésére vonatkozó szakmai programját; szakmai helyzetelemzésre épülő fejlesztési elképzelését.

A pályázathoz mellékelni kell: a legmagasabb iskolai végzettségét igazoló irat(ok) hiteles másolatát; érvényes erkölcsi bizonyítványt; lelkészi ajánlást gyülekezeti lelkészétől; a konfirmációs emléklap hiteles másolatát vagy konfirmáció igazolását.

Felvilágosítás a részletes pályázati feltételekről: Orosházi Evangélikus Egyházközség, 5900 Orosháza, Thék Endre u. 2., *Deák László* igazgató lelkész (20/366-5790), *Jantos István* egyházközségi felügyelő (20/824-5779).

A pályázat címzése: Orosházi Evangélikus Egyházközség, 5900 Orosháza, Thék Endre u. 2. A borítékra, kérjük, írják rá: „Igazgatói pályázat” – Székács Evangélikus Közoktatási Intézmény.

Konfliktusok kezeléséről konzultáltak a kórházmissziós lelkigondozók...

► „A legjobb konfliktuskezelő Jézus volt” – hangzott el az Evangélikus Kórházi Lelkigondozói Szolgálat idei tavaszi konferenciáján. Az előadók, csoportfoglalkozások ezúttal az ember külső-belső konfliktusaira, illetve a konfliktuskezelés lehetőségeire irányították az egybegyűltek figyelmét. A mintegy húsz, különböző felekezeti önkéntes segítő részvételével zajlott rendezvénynek március 5-6-án a leányfalui Szent Gelért Lelkiyakorlatos Ház adott otthont.

Konferencia-visszhang

Hátalatt szívvel gondolok vissza az Evangélikus Kórházi Lelkigondozói Szolgálat Leányfalun rendezett konferenciájára, ahol az ökumenikus együttléti biztonságát is megérezhettem. Akaratlanul is felidéződtek bennem *József Attila* szavai: „Hiába fűrösztöd önmagadban, / Csak másban moshatod meg arcodat.”

Amikor egy közösségbe készülök, mindig az a vezérelvem, hogy nyitott szívvel és lélekkel tudjam be-

hitvallását, amelyet pedagógusi múltamból jól ismertem, a konferencián *Balogh Éva* evangélikus kórházlelkészőtől hallottam, s újra szívem ütött, hiszen egy nehéz külső konfliktusomban eszemben sem jutott, de a megoldások keresése közben automatikusan használtam. Az érthető, tömör előadás után lehetőségünk nyílt, hogy önmagunkban feldolgozhassunk egy konfliktushelyzetet megadott szempontok alapján.

nessé szolgálatunk mibenlétét. Szavaival élve: „Minden ember több, mint amennyinek látszik!”

Gregersen-Labossa György evangélikus lelkész, az egyház zsinata diakóniai bizottságának elnökétől egy alapvető és fontos igazságot vittem haza magammal: „Isten dicsőségét szolgáljuk, ezért szükséges, hogy az oltártól elindulva embertársaink felé a szolgálat után az oltárhoz térjünk vissza!” A közös imádságban az otthonosság érzése töltött el, és meglepődtem, hogy fáradtságom ellenére aktív tudtam maradni ebben a Jézussal eltöltött időben.

A következő előadó, *Heinemann Ildikó* evangélikus kórházlelkész gyakorlatra, szimbólumok keresésére építette előadását, ami számomra igen kedves volt, és arra inspirált, hogy az önkéntes beteglátogatóimmal is megosszam, feldolgozzam a szimbólumokkal való életem.

Honti Irén evangélikus kórházlelkész a belső konfliktusaink kapcsán egy konkrét eset segítségével tette világossá előttünk, hogy 96%-ban azt szeretnénk, hogy a másik személy vagy a környezet változzon meg, és ritkán gondolunk arra, milyen mozgásterünk lehetne azáltal, ha saját beállítottságunkon tudnánk változtat-

ni. „Óriási lehetőség van ebben! Amikor úgy érezzük, nincs megoldás egy konfliktusra, akkor befelé figyelve, a függőleges kapcsolatot megtalálva Jézussal átadhatjuk neki terheinket, érzéseinket! Neki van hatalma elvenni ezeket, hiszen ő a Szabadító!” Ehhez a célhoz segítenek az önreflexióink: elfojtott érzelmeink felismerése és alkalmas helyen, időben történő felszabadítása, álmink megértése és önmagunk feltétel nélküli elfogadása, mely a belső építkezésünk alapja.

Kulcsár Zsuzsa kórházlelkész csendes jelenlétével és Isten-szeretettel átítatott szavaival zárult a konferencia: „A reményünk az, hogy konfliktusaink nincsenek Isten nélkül, s tudjuk, hogy a kereszt konfliktusa volt a legnagyobb itt a földön, s még most is mennyien élnek belőle!”

Hálásan köszönöm a lehetőséget, hogy a Váci Egyházmegye lelkigondozójaként részt vehettem feladataink, nehézségeink megbeszélésében, és megerősödvé, egymástól kapott kincsekkel térhettem haza, betöltve ezzel is a szolgálatra szánt szerepemet: „Légy egy fűszálon a pici él...” (József Attila)

■ HORVÁTH GÁBORNÉ MAGDI római katolikus lelkigondozó a hatvani kórházban

Gregersen-Labossa György előadásán

fogadni az embertársaim személyisége nyújtotta kincseket, amelyeket önmagunkban hordoznak. Így csalódás még nem ért! *Thomas Gordon*

Buda Annamária, a Magyarországi Evangélikus Egyház Országos Irodája Diakóniai Osztályának vezetője egy kis játékkal, mozgással tette szí-

Mit tenne Jézus?...

A március 5-6-án Leányfalun tartott kórházmissziós hétvége fő témája a konfliktuskezelés volt. Hallottunk különböző metodikákról, és le is rajzoltuk a konfliktusainkat, néhányan el is játszották. Utána néhány résztvevőben – bennem is – felmerült a kétség: vajon a misszióhoz, azaz az örömhír továbbadásához szükséges-e ilyen konfliktuskezelő metodikákat megtanulni, eljárszani stb.? Hiszen Jézus csak annyit mondott, hogy „*menjete el, tegyetek tanítványait mindent...*”

Péntek este a csoport azzal a megállapítással zárta a konfliktusokról szóló beszélgetést, hogy a legjobb konfliktuskezelő Jézus volt. Ezért ha konfliktusunk van, elsősorban azt a kérdést kell feltennünk: mit tenne Jézus ebben a helyzetben? Megfogalmazódott az is, hogy Isten Szentleleke minden metodikát felülírhat.

Szó esett arról is, hogy a halál közelében levő emberekkel csak akkor szabad foglalkoznunk, ha

már tisztában vagyunk azzal, hogyan viszonyulunk a saját halálunkhoz. Valaki örömmel mondta, hogy nekünk, hívő embereknek nem kell félnünk a haláltól, hiszen a halál csak átmenet Istenhez. Elmondtam a testvéreimnek, hogy a halál tényétől én sem félek, de nagyon félek a halál előtti időszakától. Részben orvosként, részben családtagként végigkövettem már néhány ember haldoklását, és láttam, hogy mennyi szenvedéssel jár. A csoportban valaki azt mondta erre, hogy Jézus a keresztben a testi szenvedéseinket is magára vette, és ezért bizalommal kérhetjük imában a jó halál kegyelmét. Ha mégsem adná meg az Úr, akkor pedig erőt fog adni abban az időszakában a szenvedés elviseléséhez. Ez engem nagyon megnyugtató, és újra hálával töltött el Jézus iránt az értünk vállalt szenvedésért.

Szombaton délelőtt nagyon tetszett az az előadás, amely arról szólt, hogy az ember három rész-

ből áll: test, lélek és szellem. Ezek közül a test és a lélek megsérülhet és megbetegedhet, a szellem nem, mert az a teremtés után bennünk maradt isteni rész. Ez a szellem, ha hagyjuk, felülemelkedhet az énünkön, és korrigálhatja a rossz döntéseinket, amelyek egyébként pszichológiailag érthetőek és magyarázhatóak lennének.

Döbbenettel hallgattam, amikor a gyermekklinikán dolgozó kórházlelkész, a halálosan beteg gyermekekről és a szüleikről beszélt, illetve ennek a tehernek a viseléséről. Újra megtanultam jobban értékelni, hogy egészséges gyerekeim vannak.

Minden foglalkozást imával kezdtünk és zártunk.

Összességében jó volt keresztény testvérekkel együtt gondolkozni, együtt imádkozni; lelkileg feltöltem ezen a hétvégén.

■ KRAUSZNÉ DR. WAGNER ERZSÉBET békési neurológus főorvos, evangélikus önkéntes segítő a békéscsabai kórházmisszióban

Kiütkeresés belső konfliktusainkból

„Tanácstalan vagyok, nem tudom, mit tegyek.” „Ezt mérte rám az Isten!” „Nem akarom ezt így tovább...” Az ilyen mondatok belső konfliktusainkról árulkodnak.

A latin *confligo* szó, amelyből a konfliktus származik, azt jelenti: „összecsap, ütközik, vitázik”. Összecsapás bennünk, a lelkünkben is lehet. Az érzéseink árulkodnak arról: harag, düh, keserűség...

Sokszor van úgy, hogy ütközik bennünk az értelem és az érzelem, és kérdés, melyikre hallgassunk. Előfor-

dul, hogy éppen az jelent konfliktust, hogy meg kell felelni egy társadalmi elvárásnak, amely ellen lázad emberi természetünk. Ha pedig elnyomjuk érzéseinket, belső vágyainkat, a tudattalan fog ütközni és „lázni” bennünk. Nem beszélve arról, hogy Istennel is perlekedünk, mert „nem így gondoltuk”, és nehéz elfogadni azt, ami van.

Mit tegyünk, mit tehetünk? A probléma mindig személyes és összetett, mégis két gondolat, amely sokat segíthet.

Kórházlelkészként gyakran mondom (én magamnak is): „Add tovább Jézusnak!” „Mondd el, panaszd el Istennek, mint a zsoldáros!” Mindazt, ami bánt, ami sért, a haragodat... Ő el tudja venni ezeket az érzéseket, mert hatalma van hozzá, és szeretete van hozzá. A kérdés az, hogy ezt elhiszük-e. Ő ma is Szabadító, él, és ma is ezt mondja: „Legyen a te hited szerint.”

Isten úgy teremtett bennünket, embereket, hogy rea hangolódva, a Szentlélek által képesek vagyunk rálátni önmagunkra és másképpen hoz-

zállni egy helyzethez, a sorsunkhoz, körülményeinkhez. Sokszor ez az egyetlen esélyünk, és ez minden helyzetben megélhető, és ezt a lehetőséget senki nem veheti el tőlünk. A nagy példa ebben is Jézus, ahogyan hozzáállt sorsához, a kereszthez: Istentől kért, kapott erővel, belső tartással.

Már ez a kettő is sok belső konfliktust kisimít bennünk, és nagyon szép átélni, amikor a vihar lecsendesedik, és a lélek bennünk nyugalmat, belső békét talál.

■ HONTI IRÉN kórházlelkész

Hétköznapi teológia

■ ZSÍROS ANDRÁS

Életünk mindennapjait észrevétel nélkül átszövik a különféle tudományok. Egy egyszerű ebéd elkészítése során is többek között a fizika, a

kémia, a biológia, a matematika, a geológia, az esztétika ismereteire támaszkodunk anélkül, hogy a tudományos tevékenység gondolata akár csak megfordulna a fejünkben. Talán nem is hinnénk, hogy a teológia ugyanilyen észrevétlenül és nem

Hit

– Na, ki van itt? – fogta be a szemem hátulról valaki. Egy kedves ismerős. Ő, akinek váratlan érintése és hangjának jól ismert csilingelése hirtelen örömmel és békességgel szállt meg, és találgatnom sem kellett: egyszerűen csak megfordultam, és átöleltem a kedvesemet, aki jöttével meglepett.

Amikor holnapunkra gondolunk, azt kívánnánk, ne történjen velünk semmi váratlan. Pedig a váratlan ugyanúgy jelentheti azt is, hogy valami jó történik velünk. Az emberi gondolkodást ősidők óta jellemzi az előre nem láthatótól, az ismeretlen-től való félelem, amelynek leküzdé-

séhez egyetlen dologra van szükségünk: hitre.

„Ne nyugtalanodjék a ti szívetek: higgyetek Istenben, és higgyetek énbenem” – mondja Jézus az év ígéjében, biztatva ezzel bennünket, hogy bár nem tudhatjuk, mit tartogat számunkra még ez az év, mégsem kell aggódniuk. Hiszen Isten személyében olyasvalaki áll mögöttünk, aki régi ismerős, aki még nálunk is jobban ismeri szívünk legrejtettebb gondolatait is.

A hit nem más, mint a belé vetett bizalom. Bizalom abban az Istenben, aki szemmel nem látható, fizikailag nem bizonyítható, éppen ezért az ér-

kevesbé sűrűn átszövi hétköznapijainkat. Életünk szerves részeként számtalan helyzetben alkalmazzuk, miközben lehet, hogy a különféle teológiai fogalmakkal csak részben, vagy egyáltalán nem is vagyunk tisztában...

telmünk számára ésszerűtlen lépés lenne rá hagyatkozni. A hittel teli szív mégis képes arra, hogy akkor se nyugtalanodjon, ha nem tudható, mit hoz a holnap – mert ismeri a holnap Urát, s tudja, hogy bármi váratlan származzon is tőle, az csak jóra veződhet.

Mi sem nagyszerűbb, mint a hitnek ezzel az ajándékával indulni előre az ismeretlenbe. Egyedül így válhat a váratlan megnyugtatóvá, a fel-foghatatlan elfogadhatóvá, s a pillanat, amikor eltakarja Valaki a szemünket, a látás és megismerés kezdetévé.

Remény

Egy kétkézes szakmunkástanulót, aki folyton kiejtette a kezéből a számkokat, mestere egy nap egy épülő felhőkarcoló tetejére vitt magával dolgozni. A fiatalembernek persze remegett a lába, reszkető kezekkel kapzkodott a vasrudakba, és valahányszor maga alá pillantott, a szédtő mélység látványától a rosszullét kerülgette.

Nekilátott ugyan a munkának, de alig haladt: minden szerszámát olyan görcsösen szorongatta, hogy egyszerűen képtelen volt a feladatára koncentrálni. Folyton csak az járt a fejében, hogy ha most leejt valamit, azt örökre elveszíti.

Többet nem dolgoztak a felhőkarcolón. A mester azonban így is elérte célját. Mert a tanuló a következő naptól kezdve soha többé nem ejtett el semmit. Nyugodt volt, mert szilárd talaj volt a lába alatt, és tudta, hogy

ha leejtne bármit, az akkor sem veszne el. De éppen ez a tudat adott neki nyugalmat, békességet és képességet arra, hogy hiba nélkül végezze a feladatát.

Ez a különbség a reménnyel és a remény nélkül élő ember között. A reménytelen élet számára nincs szilárd kapaszkodó, minden veszteség végérvényes és örökre szóló, s még csak esély sem látszik arra, hogy ez megváltozzon. A reményteljes élet ezzel szemben abban a nyugalomban lehet teljes, hogy bármi nehézség, kudarc vagy veszteség érje is, semmi sem tart örökké. Szilárd talajon áll az ilyen élet: azon a reményen, hogy ha valamit „leejt” is, az nem veszik el. Támasz és kapaszkodó ez, menedék és viszonyítási pont, amelyhez képest könnyen magára és a helyes útra talál az ember – egyik sem vesz el.

A Krisztusban hívó ember szá-

mára ezt a reményt nyújtja a megváltás és az örök élet ígérete. Bizhatunk abban, hogy nem valami végtelen, sötét semmibe zuhanunk, ha földi életünket elveszítjük, hanem rá váró ölelő karokba hullunk bele, az öröklét biztonságába és boldogságába.

Ez azonban mégsem jogosít fel felelőtlen és hebehurgya életre, mint ha nyugodtan eldobálhatnánk a szerszámainkat, mondván: csak a talajig esnek. Törekedni kell arra, hogy Krisztus követői maradjunk, s így ő lehessen az a szilárd talaj a lábunk alatt, az a remény, amely békességgel ajándékoz meg bennünket, és messzire űz minden félelmet az életünkéből. Kerüljünk bármilyen elkeresítő helyzetbe, a felhőkarcoló tetején egyensúlyozó, rettegő reménytelenség soha nem kell, hogy ismerős érzés legyen számunkra.

Szeretet

Bátrabbak könnyedén ki tudják jeleníteni magukról, hogy szeretnek valakit, esetleg valamit. A megfontoltabbak már nem teszik ezt meg olyan könnyen, van, hogy a szinonimák segítségét veszik igénybe, és a „kedvellek”, „szimpatikus vagy nekem” vagy az „igazán jól kijövünk egymással” kifejezésekkel próbálnak meg elfutni az elől, hogy ki kelljen mondaniuk: „szeretlek”.

Kérdés, hogy kimondhatjuk-e ezt egyáltalán valaha is. Szeretet-e az, amit mi érzünk, vagy csak valami ahhoz hasonló, enyhébb változat?

János apostol azt írja: „...nem az a szeretet, ahogy mi szeretjük Istent, hanem az, hogy ő szeretett minket, és elküldte a Fiát engesztelő áldozatul bűneinkért.” (1Jn 4,10) Ebben az összehasonlításban a mi szeretetünk természetesen köszönőviszonyban sincs Isten szeretetével. Hiszen ő megmutatta, hogy az igazi szeretet halálos odaadás, mindenre képes áldozat és soha fel nem adó ragaszkodás irántunk, ráadásul megelőlegezve és akár viszonzás nélkül is.

Ez a szeretet, nem pedig az, amire mi mondjuk, hogy szeretünk. Mert a mi szeretetünk sohasem érdek nélküli, mindig viszonzást és köszönetet vár, és csak akkor valósul meg, ha közben mi magunk nem szenvedünk hátrányt. A mi szeretetünk a legjobb esetben is inkább mondható kedveskedésnek, udvariasságnak, esetleg tetszélgesnek, hízelgésnek vagy akár képmutatásnak, ármánykodásnak.

Az igazi szeretetre magunktól sohasem lennénk képesek. Az egyetlen, amire a mi erőnkől telhet, legfeljebb ennek a szeretetnek a viszonzása. De a hatalmas Istennek, aki egyetlen Fiát megváltóul adta nekünk, ugyan mi-

képpen viszonzhatnánk ezt a szeretetet? Adhatunk mi neki bármit is? Természetesen nem. Nincs semmi, amire korlátozott teremtmény létünkéből a Teremtőnek szüksége lenne. Még ránc sincs szüksége, mégis szeret bennünket. Ezt pedig csak egyetlen irányba viszonzhatjuk: ha a Teremtő felé nem, akkor a többi teremtmény, embertársaink felé.

Adósai vagyunk Istennek a szeretetben, amelyet egymás felé kell tör-

lesztenünk. Tartozunk Urunknak azzal, hogy szeretettel fordulunk egymás felé, méghozzá azzal a szeretettel, amelyet a Megváltón keresztül kaptunk tőle. Egyszerűen nem gyűlölhethetjük azt az embertársun-

kat, akiért Jézus ugyanúgy áldozatot hozott, és meghalt, mint értünk.

A szeretet tehát Istennél kezdődik, tőle indul, és csak azzal tudjuk meghálálni, ha nem áll meg nálunk, hanem a Krisztustól ajándékba kapott szeretettel szeretjük mi is egymást.

A szerző az Evangélikus Hittudományi Egyetem lelkésze

Tiértetek történt...

Van egy jézusi mondat, amely mostanában sokszor eszembe jut: „Lázár meghalt, és örülök, hogy nem voltam ott: tiértetek, hogy higgyetek.” (Jn 11,15)

Vannak csodák, melyek a legmélyebb emberi határhelyzeteket érintik, élet és halál mezsgyéjét. Valaki, akit Jézus nagyon szeret, hiába vár a gyógyulásra. Elszáll minden reménye, a sír bezárul mögötte. Jézus nem jött, hiába hívták. Elkésett? Nem akarta őt meggyógyítani? Érdektelen számára a sorsa? Dehogyis! Csak a tanítványoknak szükségük van arra, hogy szemtanúi legyenek annak a csodának, hogy az ő szavára kijön a sírból egy negyednapos halott! Ahhoz, hogy higgyenek, tapasztalniuk kell: Krisztus valóban Úr élet és halál felett, és semmi sem történik az ő tudta nélkül...

Bizony így van ez ma is. Súlyos betegség, mérhétetlen szenvedés, haláleset, velünk vagy szeretteinkkel tör-

tető nagy bajok idején sokszor televagyunk miértekkel. Miért nem segít az Úr? Hiába imádkozunk? Mivel érdemeltük ki mindezt? Mit tegyünk, ha nincs erőnk elviselni a terhet, s ha nem bírjuk tovább nézni a másik fájdalmát? Miért? Mi célból? Meddig? Hol késik már az Úr?

Sokszor ezeket a kérdésekre nem találunk megnyugtató válaszokat, olykor azonban megértjük: javunkra vált a nyomorúság. Mert közben sokat formálódtunk lelkileg, közelebb kerültünk az Úrhoz, felismertünk valamit az ő lényéből, jobban megértettük értünk hozott áldozatát, és erősödött a hitünk.

Talán ezekben a hetekben is tartogat nekünk valamit az élet, amit most még nem sejtünk, nem értünk, de amire ugyanaz a válasz, mint amit egykor Jézus mondott a tanítványainak: *Ami történt, tiértetek történt, azért, hogy higgyetek...*

■ HULEJ ENIKŐ

HETI ÚTRAVALÓ

„Az Emberfia nem azért jött, hogy neki szolgáljanak, hanem hogy ő szolgáljon, és életét adja váltságuul sokakért.” (Mt 20,28)

Böjt ötödik hetében az *Útmutató* regeli és heti ígéjében az igazi Főpap személye s szolgálata kerül elénk. Az Úr „Jézus Krisztus az engesztelés a mi bűneinkért, de nemcsak a mieinkért, hanem az egész világ bűneiért is” (1Jn 2,2; LK). Feketevasárnap (más néven passióvasárnap) mai üzenete három – felszólító, kijelentő módban és kérdésként megfogalmazott – tömondatban így szól: „Ítélj meg engem, Istenem (...)! Te vagy oltalmazó Istenem (...). Miért kell gyászban járnom (...)?” (GyLK 705,1–3) Zebedeus fiainak kérésére adott, vezéregyév lett válaszáat Jézus így indokolja: „...ki üljön jobb vagy bal kezem fölül, azt nem az én dolgom megadni, mert azoké lesz az, akiknek elkészített. ...és aki első akar lenni közöttetek, az legyen mindenki rabszolgája.” (Mk 10,40-44) Az Isten szenvedő Szolgájáról szóló énekből (lásd Ézs 53,10–12) előre hallhatjuk főpapi szolgálatának lényegét, amelyet a számunkra ismeretlen szentíró így foglalt össze: A Fiú „örök üdvösség szerzőjévé lett mind azok számára, akik engedelmességek neki” (Zsid 5,9). A Messiás örök Főpap, király és próféta egy személyben. Dávid kijelenti (lásd Zsolt 110,4): „Te pap vagy örökké, Melkisédék rendje szerint.” Jézus átruházhatatlanul viseli ezt a papságot, s „ezért üdvözíteni tudja örökre azokat, akik általa járulnak Istenhez, hiszen ő mindenkori él, hogy esedeznek értük” (Zsid 7,17,25). Luther szerint „Krisztus azzal, hogy pap, Istent Atyává teszi, magát pedig Urunkká. Csak egyszer áldozta fel magát. Oltára pedig a kereszt. Drágább áldozatot nem adhatott Isten, mint mikor magát odaadta, s elemészti magát a szeretet tüzeben.” Jób is hiszi, hogy megváltó Ura él. Meg tudjuk-e ezt vele vallani? „Mert én tudom, hogy az én megváltóm él, és utoljára megáll a por fölött, s (...) testemben látom meg az Istent. Saját magam látom meg őt...” (Jób 19,25–27) Krisztus, a jövődjő javak Főpapja, örök váltságot szerzett a keresztben kiontott, tulajdon vérevel, s így új szövetség közbenjárója lett; „mert meghalt az első szövetség alatt elkövetett bűnök váltságaért, hogy az elhívottak elnyerjék az örökkévaló örökség ígéretét” (Zsid 9,15). Pál csak a megfeszített Krisztust – Isten titkát – hirdeti nekünk, „a Lélek bizonyító erejével; hogy hitetek ne emberek bölcsességén, hanem Isten erején nyugodjék” (1Kor 2,4–5). Nem is lehet eléggé hangsúlyozni, hogy az igazi Főpap egyetlen keresztáldozata megismételhetetlen, egyszer s mindenkorra érvényes, mert „*ahol pedig a bűnbocsánatról van szó, ott nincs többé bűnért bemutatott áldozat*” (Zsid 10,18). János a mennyei jelenésekben látta az áldozattá lett főpapot, aki a Krisztus: „...íme, a Bárány ott állt a Sion hegyén, és vele száznegyvennégyezren (...). És új éneket énekelnek a trónus előtt, a négy élőlény és a vének előtt...” (Jel 14,1,3) „Őt, Isten Bárányát zengi új énekem, / Őt áldja megváltott életem.” (EÉ 386,3) Ő szolgált nekem! Isten Báránya, aki elveszed a világ bűnét, irgalmazz nekünk, s hallgass meg minket!

■ GARAI ANDRÁS

„Ide újra a szeretet jön”

VII. országos evangélikus diákszínházi találkozók

► Más korokba és más vidékekre utazhattak képzeletben mindazok, akik ellátogattak az Aszódon már hetedszerre megrendezett országos evangélikus diákszínházi találkozóra. A fesztiválra március 11-én és 12-én került sor, párhuzamosan a hagyományos Petőfi-nappal, amely az iskola minden tanulója számára változatos programokat kínált: a színdarabok megtekintése mellett előadásokat hallgathattak diáktársaitól, öregdiákoktól, tanáraiktól; részt vehettek szavalóversenyen és játékos vetélkedőkön, illetve múzeum- és kastélylátogatáson is. Benépesült az Evangélikus Egyház Aszódi Petőfi Gimnáziuma, Szakképző Iskolája és Kollégiuma: saját tanulóikon kívül még százharminc vendéget fogadtak.

A színelőadások Magyarország múltjának egy-egy szeletét idézték fel – vagy egy olasz halászfaluba, vagy éppen Meseország tájaira vitték el a

ben, és legyenek az élet jó színészei. Az aszódi gimnázium nevében Koncz István igazgatóhelyettes köszöntötte a résztvevőket. Hangsúlyozta,

Gedeon és a dühös férjek

nézőt. Oroszháza, Nyíregyháza és Sopron visszatérő gimnazista csoportjai mellett újak is érkeztek: általános iskolás csapatok Szombathelyről és Szarvasról.

A találkozó csütörtökön délután Simon Attila iskolalelkész áhítatával vette kezdetét. A lelkes felhívta a diákok figyelmét arra, hogy Isten sok szerepet kínál számunkra, amelyeket szépen és jól meg lehet tölteni tartalommal. Azt kívánta a jelenlévőknek, hogy erősödjenek meg szerepeik-

ben, és legyenek az élet jó színészei. Az aszódi gimnázium nevében Koncz István igazgatóhelyettes köszöntötte a résztvevőket. Hangsúlyozta,

ben, és legyenek az élet jó színészei. Az aszódi gimnázium nevében Koncz István igazgatóhelyettes köszöntötte a résztvevőket. Hangsúlyozta,

háji, valamint a zenei betétek a 60-as, 70-es évek világát idézték fel.

E vidám indítás után az orosházi Székács József Evangélikus Óvoda, Általános Iskola és Gimnázium *Comedio társulata* lépett színpadra, Baranyainé Imre Julianna vezetésével. A diákszínészek *Szenzációs Oroszháza, 1930* címmel korabeli bulvár jellegű újsághíreket olvastak fel. A kávéházi hangulat megteremtéséhez nagyban hozzájárultak az elhangzott magyar slágerek és a málnaszörp is, amellyel a közönséget megvendégtették.

A csütörtök esti program közös játékkal zárult. Ebben összekeveredtek a különböző iskolákból jött tanulók, és a stílus- és helyzetgyakorlatok, improvizációk előadása közben lehetőség nyílt egymás jobb megismerésére.

Pénteken reggel a Petőfi-nap hivatalos megnyitóját követően folytatódott a színelőadások. A szombathelyi Reményik Sándor Evangélikus Általános Iskola *Suliszínháza* emlékműsört adott elő *Sztechlo Gábor* tiszteletére, Németh Gyöngyi rendezésében. A *Gaudiopolis – az öröm városa* című darab gyermekszínészei megdöbbentő érettséggel elevezték fel a második világháborús Magyarországnak a *Valahol Európában* című filmből is ismert megrázó valóságát. Műsorukat a nap során még egyszer megismételték.

Carlo Goldoni *A chioggiai csetepaté* című komédiáját mutatták be a soproni Berzsenyi Dániel Evangélikus Gimnázium (Líceum) és Kollégium és az Eötvös József Evangélikus Gimnázium és Egészségügyi Szakközépiskola közös színtársulatának tagjai. A darab, amelyet Horváth Ernő rendezett, egy olasz halászfaluban játszódik, ahol „negyvenezerből harmincezer a nő”. Érthető, hogy újra meg újra kitör a veszekedés, de a végén persze minden elrendeződik.

A Nyíregyházi Evangélikus Kosuth Lajos Gimnázium *Non-nihil* nevű csoportja két előadást is hozott Aszódra. Elsőként zenés performanszt láthatta a közönség, „Mind

egyek legyenek” (Jn 17,21) címmel. Ebben szavak nélkül, a mozdulatok erejével jelenítették meg a görög katolikus, római katolikus, református és evangélikus felekezetek harcát,

közötti, a haza iránti vagy éppen az Isten iránti szeretetről.

A zsűri tagjai, Kákay István, a Magyarországi Evangélikus Egyház Országos Irodájának igazgatója és Ka-

Kávéházi hangulatban az orosházi színjátszók

melynek végén mindnyájan a kereszt szimbóluma alatt egyesülnek.

A programban ezután a Romhányi József által írt *Misi meséi* című zenés mesejáték következett, amelyet a szarvasi Benka Gyula Evangélikus Általános Iskola és Óvoda Szivárvány társulata mutatott be. Felkészítőjük Himerné Duló Erika volt.

A fesztivált a nyíregyházi második produkciója zárta, *Szeretet Nyugatról* címmel. A rendező, Tamás Melinda tanárnő bevezetésként elmondta: „Mi mindig mutogatni szoktunk, de most megmutatjuk, hogy tudunk beszélni is.” Az irodalmi összeállításban nyugatos költők olyan írásából válogattak, amelyek valamilyen formában a szeretetről szólnak: a szülő és gyermek közötti, a szerelmesek

linal Katalin, az országos iroda oktatási és iskolai osztályának vezetője, volt aszódi tanár egyénileg értékelték a csoportokat, kiemelték erőnyeiket, és tanácsot adtak a hibák elkerülésére. Mindketten hangsúlyozták, hogy a színdarabok legalább annyira reprezentálják egy iskola oktató-nevelő munkáját, mint a kórusok vagy a rajzversenyek.

Az aszódi találkozók résztvevői nemcsak élményekkel, tapasztalatokkal, hanem jobbító ötletekkel is gazdagodva térhettek haza. Talán a szívükben és gondolataikban maradt az utolsó előadás többször, jelmondat-szerűen felhangzó részlete is: „Ide újra a szeretet jön s mindenkinek faked bocsánat...” (József Attila)

■ ADÁMI MÁRIA

Interjú Lányi Erzsébettel, a diákszínházi találkozók főszervezőjével

– Van-e különlegessége ennek az évnak?

– Eddig igazából mi, aszódiak játszottunk csak komplett darabot. Az iskolák jellemzően stílusgyakorlatokkal, rövidebb jelenetekkel érkeztek, ritka volt, hogy rajtuk kívül bárki teljes színdarabot játszott volna. Az idei év nemcsak a létszámban hozott változást – hiszen majdnem kétszer annyian vagyunk, mint korábban –, hanem abban is, hogy teljes darabokat látunk. Tehát ezen a találkozón – úgy mond – minden tekintetben előreléptünk.

– Mit lehet elmondani az evangélikus diák színházokról?

– Ezzel kapcsolatban nagyon friss élményeim vannak, mert most novemberben voltunk egy regionális diákszínházi találkozón Gödöllőn. Ezen hét-nyolc iskola vett részt, jellemzően pesti intézmények, és nagyon csodálkoztunk azon a közegen, amellyel ott találkoztunk. Nehéz megfogalmazni a különbséget, de igyekszem. Nagyon erős szexualitás jött le a színpadról. Gyakorlatilag az az igyekezet volt, hogy képzett színészeket megszágyenítő nyílt-

sággal játszottak egészen nehéz darabokat. A gyermekeink csak pislogtak. Kérdeztem is utána, hogy szeretnék-e így játszani. Ennyire kötetlenül, ennyire a férfi-nő közötti gátakat átlépve? Mindannyian azt mondták, hogy nem. Ezek a gyerekek más világban élnek, így, hogy evangélikus iskolába járnak. Számunkra az volt a tapasztalat, hogy ez jó!

– Mivel a színházat egyben kitarútkozás is, talán szükségük van a diákoknak egyfajta rejtettségre, védettségre, amelyet egy evangélikus iskola adni tud?

– Így van. Azok a csoportok valami nagyon újat, formabontót akartak csinálni. Nekünk jólesett, hogy mi valami klasszikussal próbálkoztunk. Az ottani zsűri is megjegyezte, hogy ritkán látni ilyet. Talán pontosan azért, mert mi egyházi iskola vagyunk, nem a formabontás, nem a határ átlépésének irányába mozognak, hanem egyszerűen játszani akarjuk őket. Adni nekik, hogy minden tekintetben fejlődni tudjanak.

Az elmúlt kilenc év alatt, mióta a színházi körünk létezik, ketten

próbálkoztak meg a színtanodával. Nem többen. De nem is ez a célunk. A célunk egyrészt nyitni őket, másrészt, ami talán még ennél is fontosabb, közösségi élményt adni

Középen a zsűri: Kákay István és Kalina Katalin. A kép jobb szélén Lányi Erzsébet főszervező.

nekik. Nagyon ritkán él meg a mai gyerekek a közösségi élményt. Itt kicsit kötetlenebbül vagyunk együtt, és nálunk az a jellemző, hogy ötödik-estől tizenkettedikesig járnak a diákok a színházi csoportba. Azt gondolnánk, hogy ez nehezen áll

össze közösséggé, mert annyira különböző korosztályokból vannak. Mégis valahogy évek óta működik valami közösségi szellem, ami megtartja őket.

Ennek legjobb példája, hogy a sok éve érettségizettjeink a mai napig visszajárnak az aktuális év bemutatójára. Bár már nem ismerik a mostani generációt a drámaszínpadunkon, de a márciusi premier még most is jelent annyit nekik, hogy el-

jőjenek, és kicsit visszaálmódják magukat a régi gimnáziumuk színpadára. És úgy mi egyből hozná vissza őket, ha nem az a valamikor megtapasztalt közösségi élmény, amit drámáink most is magukénak mondhatnak?

– Mit ad a találkozó az aszódi gimnáziumnak?

– Minden évben szeretettel várjuk a más iskolákból jövőket. Itt kapcsolatok szövődnek. A gyerekek felveszik egymást ismerőseik közé az IWIW-en, e-maileket váltanak, különösen a visszajárók.

– Van-e jövője, van-e értelme az evangélikus diákszínházaknak?

– Szerintem mindenképpen. Nekem jólesik, hogy olyan közegben játszhatunk, ahol nem kell feltalálnom valami egészen újat. Jólesik olyan közegben lennem, ahol vannak korlátok. Nem kell „kifordítanom” a gyerekeket, nem kell megtagadniuk önmagukat, hanem gyerekek maradhatnak. Nekem jólesik ez, és úgy látom, hogy nekik is. Jól érzi magukat ebben a közegben. Úgy gondolom, ennek mindenképpen van jövője.

■ A. M.

► Egyházunk közelmúltban elhunyt volt országos felügyelőjének alábbiakban közölt írása a Teológiai Irodalmi Egyesület gondozásában 2000-ben útjára indított *Gyülekezetpedagógiai Füzetek* első, *Civil kontroll vagy társszolgálat* című kötetében jelent meg.

Civil szféra

– presbiterek, felügyelők szolgálatának jelentősége

■ FRENKL RÓBERT

Protestáns hagyomány a világi elem aktivitása. A reformáció kora a polgárság erősödésének, a polgári gondolkodás terjedésének az időszak. Az autonóm polgár szereti egyházát, felelősséget érez iránta, gazdaságilag is terhet vállal érte. A türelmi rendezés utáni vallási fellendülésben is nyomon követhető a világiak szerepvállalása.

Tisztázzunk egy alapkérdést, a sokat emlegetett paritás elvét. Ez eszmei, nem matematikai fogalom. A klerikus és a laikus elem közös felelősségét emeli ki az egyházszervezés minden szintjén, a gyülekezetektől az országos egyházig. Ebben a klerikus elem jelenti a legnemesebb értelemben vett minőséget, míg a laikus elem a szelekció révén a mennyiség minőségének kell érvényesülnie.

A protestantizmus ősi gyakorlata az alulról építkezés, megvalósulásának formája a „gyülekezeti elv”. Ez azt fejezi ki, hogy minden hierarchia a gyülekezetekre épül, és az ő akaratukat valósítja meg. Mindez torzult az 1949–1989 közötti időszakban. A torzulás egyik fő megnyilvánulási formája a klerikus túlsúlyban jelentkezett. Természetesen nem lehet leegyszerűsíteni csak erre, de ez volt az egyik lényeges pont. Egyszerűen kifejezve a diktatórikus államhatalom a klerikusságot volt képes foglyává tenni.

A leegyszerűbb s egyben a legkegyetlenebb módszerrel élt az államhatalom. Megfosztotta vagyontól az egyházat, majd adott keretek között biztosította a finanszírozását. Ezzel rövid pórásra fogta a papságot a gyülekezetektől kezdve egészen az országos szintig, egzisztenciális függőséget teremtve neki. Kialakította a hierarchikus, klerikális, a protestantizmustól idegen egyházmodellt. A csúcson álló vezető püspökök lett első sorban felelős az állami akarat végrehajtásáért. A gyülekezeti szinten pedig a hívek aktivitása a lelkészt sodorhatta veszélybe. A puha diktatúrában ez a probléma egyre inkább hangsúlyt kapott, hiszen a társadalomban a fennálló rendszer viszonylagos lazulása az egyházakat szerető laikusok aktivitásához vezethetett volna. Az egyházi élet anyagi forrásaiban hátterbe szorult a saját erő, a finanszírozást az állami támogatás és a külföldi segítség nyújtotta. Ezért sem válhatott az egyházszervezésben prioritássá az, hogy mit kívánunk a gyülekezetek, a hívek. Az volt fontos, mit óhajt az állam, mit tanácsol a külföld, ahol ez utóbb szintén az állammal való koegzisztenciára, a túlélésre buzdított.

1989–90 gyökeres fordulatot hozott. A társadalom is talán csak az egyházak helyzetének drámai megváltozása kapcsán hitte el leginkább, hogy a fordulat valódi. 1989 nyarán megszűnt az Állami Egyházügyi Hivatal.

Még az első szabadon választott Országgyűlés hivatalba lépése előtt a korábbi parlament a sarkalatos törvények között meghozta az 1990-es IV. törvényt a lelkiismereti és vallásszabadságról. Ez teljesen új helyzetet, az államtól szabad egyházat teremtett. A türelmi rendezés, majd a 19. század végi, *Eötvös József* nevéhez fűződő, a felekezetek jogegyenlőségét garantáló törvények után korszakos lépés tanúi lehettünk. Jellemző, hogy még az

1934–37-es zsinati törvények életbe lépéséhez is szükség volt az akkori kultuszminiszter ellenjegyzésére, tehát az állami garanciára. Az állam 1990-ben lemondott az úgynevezett főkegyúri jogáról.

A szabadság hirtelen jött, és hasonló gondot jelentett mind az egyházban, mind a társadalomban. Mégpedig az elhatárolódás igényét a korábbi diktatórikus korszaktól és ugyanakkor a kontinuitást, amely a negyven év alatt megszületett értékek vállalását is illeti. *Antall József* híres mondása – „tetszettek volna forradalmat csinálni” – az egyházban is érvényes, amikor szenvednek, szenvedünk attól, hogy tovább élnek nemkívánatos jelenségek, vagy amikor nem érezzük elégségesnek az elhatárolódást, és túlzottnak tűnik a kontinuitás.

Ezzel is összefüggnek a konfliktusok, amelyekben már benne van a civil szféra újjáéledése, a világi elem reaktíválódása; ha a talpra állás lassú is.

Nem véletlen az sem, hogy a feszültségek, ütközések egyik gócpontja a zsinat, hiszen jószívrrel ez az egyetlen olyan fórum, ahol klerikusok és laikusok, vezetők és egyháztagok kvázi egyenrangúan vitakozhatnak. Így válik érthetővé, miért haladják meg a viták a jogalkotás kereteit.

De természetesen jelentkeznek konfliktusok az intézmények és főként az iskolák életében. A jelenlegi lelkész-nemzedékeknek ugyanis nem lehet elegendő tapasztalatuk ezekről. Hiányzik a szükséges pedagógiai, iskolavezet-

tény közösségben természetes a megbocsátás, de visszatetszést kelt, ha a visszatérő korábbi párttitkárt – akit vitathatatlan politikai tapasztalatok segítenek – rögtön a gyülekezet felügyelőjévé választják meg.

Mindez egy évtizeddel a szabadság elnyerése után erőteljesen felveti a „hogyan tovább?” kérdését. Az új zsinati törvények megadják a keretet. Újraéled – ha tetszik –, megmarad a paritás elve, érvényesül a nem lelkészi elem felelőssége. De ma, az említett teljesen új történelmi, társadalmi, politikai helyzetben másról, többről van szó, valódi civil kontrollról. Erre van szükség, hiszen az állam és az egyház valóban elvált, az egyházi törvények betartását csak a közmegegyezés, a közakarát, az általános jogkövető magatartás garantálja.

A folyamatban fontos az egyházszervezés, a zsinat, az egyházi bíróságok szerepe, szétválasztása, de együttműködése is. A bíróságok is a kontrollmechanizmusokhoz tartoznak, sőt talán – jogilag bizonyosan – a leglényegesebb láncszem jelentik, de semmiképpen sem az elsőt és az egyetlen. Elsősorban a végrehajtási jogkörben feladattal bíró testületekben kellene igazi viták, ott kell a dolgoknak eldőlniük.

Melyek a feladatok, ha az új kihívásokat tartalmi oldalról közelítjük meg? Szembesülnünk kell elsősorban a szekularizációval, az elvilágiasodással, melynek térnyerését a szocializmus nálunk elhomályosította. Ugyanakkor

Más dimenziót kapott a szeretetalapú és az önzésalapú életvezetés küzdelme. Az egyház mai célja – amelyben szükség van a nem lelkészek szolgálataira is – részben ősi célok mai újrafogalmazását jelenti, részben pedig új tendenciák. Az alap ma is a misszió, az evangélium hirdetése; a feladat: Jézus Krisztushoz vezetni az embereket. Ebben minden korábbinál hangsúlyosabb a mintaadás, a példamutatás, a hiteles misszió a cselekedetek, az életvezetés által.

Így kerül a következő megfogalmazásba a közjó szolgálata. Az állam és az egyház szétválasztása még jobban kiemeli együttműködésük szükségességét a társadalom érdekében. A közjó szolgálatában meg kell nyilvánulnia az egyházban érvényesülő, a szereteten, teherválláson, áldozatkésztségen alapuló, a közfelfogástól, az önzéstől, az egocentrikus önmegevalósítástól eltérő erkölcsiségnek. Ez nyilvánul meg az egyház intézményes társadalmi szolgálatában, egészségügyi és szociális intézetek, valamint oktatási intézmények, óvodák, általános, közép- és főiskolák működésében. Ezeket igény szerint, erő szerint kell, szabad létrehozni. Csak minőségi iskolát, intézményt szabad működtetni. Nem elitiskolát, hanem olyan oktatási-nevelési intézményt, ahol nyilvánvaló, hogy mindenki magához képest a legjobbat akarja nyújtani.

A gyülekezettől az országos egyházig, az intézményekig, az egyházi élet

tési képzettség is, miközben többször találkozni lehet zűrzárogasságra törekvő beleszólási, döntési igénnyel.

Gondot jelent a túlélő kliensrendszer is, amikor az informális út hatékonyabbnak bizonyul a törvényesnél. Ez még akkor is gond, ha a beidegződött rossz módszerrel egyébként jó döntések születnek.

Örvendetes a gyülekezetek regenerálódása, sokak visszatérése az egyházhoz, de érthetően ez sem zökkenőmentes. Durva példával élve, a keresz-

már szembesülnünk kell a történelmi-politikai kereszténységgel, mely ugyanolyan csapda ma, mint a diakóniai teológia volt tegnap. A politikai kereszténység – többek között a keresztény Magyarország gondolata – egyházbarát köntösben jelentkezik.

Tevékenységünket pozitív értelemben kell, hogy meghatározza az, hogy az évszázad végére, közismert egészségügyi gondjaink ellenére, jelentősen megnőtték az életésélyeink. A tartalmis, értelmes földi élet esélye.

minden szintjén és területén szükség van a nem lelkészi elem aktivitására. Itt is érvényes, hogy ki-ki képessége, a közösség bizalma szerint vállal bizonyos feladatokról.

Egyedül a jézusi példa segíthet. A valóságos Isten, aki legyőzte a halált, és a valóságos ember, aki szenvedett értünk. Egyben példát is mutatott. Mert nem kisebb a feladat, mint hogy – ami a segítsé, a másik terhének hordozását jelenti – egymás Krisztusává kell lennünk.

Dilemma

A sor csendben haladt előre. Csupa jól öltözött, szelíd arcú ember vett részt a mozgó úrvacsorán. Igaz, ez nem olyan meghitt, mint mikor a térdelőlön vesszük magunkhoz a szentséget, de néha elkerülhetetlen, hogy – valami igazán fontos okból – gyorsabban fejeződjön be a szertartás. S a gyülekezet ilyenkor – mint ahogy ezen az alkalmon is – elfogadja, megértően veszi tudomásul az alkalmi változást.

Látásból csaknem mindenki ismerős volt, sőt néhányukhoz kifejezetten közeli kapcsolatot köt. Mindenki csendben várt, csak egy ember lógott ki a sorból. Ő sem hangoskodásával vagy viselkedésével, de ruházata, ápolatlan haja, bizonytalan járása nem hagyott kétséget afelől, hogy hajléktalan. Már korábban feltűnt, amint elhúzódva, az utolsó sor mögött kúpporgott egy széken. Az ilyet hamar kiszúrja az ember. Fél szemmel még azt is láttam, amint felállva, a gyülekezettel együtt válaszolt a gyónási kérdésekre. Bizonyára nem először vett részt ilyen alkalmon.

Most meg ott állt a sorban. Előttünk! Koszosnak éppen nem lehetett nevezni, de az is igaz, nem volt nehéz megállapítani, hogy a közelében van. Jó-jó, Jézus sem csak a jó szagúakat szerette. De miért nem állt egy kicsit hátrébb, vagy én lettem volna csak egy kicsit is fürgébb, hogy elé kerüljek? És ha valami fertőző betegségre van? Nekünk vigyáznunk kell magunkra, felelősséggel tartozunk egymásért és a családtagiánkért is. Lehet, hogy mégis idejélt a közös kehely? A csudába! Most mondtam ki, hogy megbocsátotam, és hogy igyekezem – s akkor tessék. Egy ilyen kellemetlen helyzet. A sor meg egyre csak halad. Nemsokára mi következünk. Még nem lenne késő csendben elsumfordálni.

Az imbolygó léptű ember közben a lelkész elé ért. Hogy máskor is így szokta-e, vagy csak most gondolta ekképpen helyesnek, netán a valamilyen rejtélyes módon kifürkészett gondolataimnak engedelmessé cselekedett, nem tudom, de összezárt kezeit maga előtt tartva jelezte, a tenyerébe kéri az ostyát. Majd továbblépve bemártotta a kehelybe, a szájába helyezte a mennyei táplálékot, és egy különös, szinte groteszk mozdulattal meghajolt, mielőtt lassan, imbolygó lépteivel elindult a karzat alatti félhomály felé.

Többen végignéztek a különös jelenetet, de nem látszott megdöbbenés az arcokon. Egyszerű volt, hogy ez a számkivetett, nincstelenségben élő, minduntalan megalázott ember így fejezte ki a legnagyobb köszönetét. Az ő kommunikációs kultúrájában ez volt a hála kifejezésének legmagasabb foka.

Nagyon hosszasan nem nézhettem utána, hiszen sorra kerülőlvén oda kellett állnom a lelkész elé, hogy én is magamhoz vehessem Krisztus testét és véréit. De azóta sem felejtettem el, hogy azon az alkalmon nem voltam méltó az Úr szent ajándékainak vételére.

■ GYARMATI GÁBOR

ISTENTISZTELET-KÖZVETÍTÉS A TELEVÍZIÓBAN

Bemutatkozik a Pest-szentlőrinci Evangélikus Egyházközség

Pestszentlőrincet már 1424-ben említik – Zenth-Lewryncz alakban – a krónikák. A falut Zsigmond király ajándékozta második feleségének, Borbálának. A 19. században Kispesthez csatolták.

A pest-szentlőrinci evangélikus-ság 1922-ben Kispest fiókegyházává, majd 1927-ben Soroksárpéterivel, a mai Pestszentimrével együtt missziói egyházzá szerveződött, és 1929-ben önálló anyaegyház lett.

Az épp hogy önállósult gyülekezet Sokoray Károly lelkész vezetésével templom építésére szánta el magát. Az építkezés 1932. július 4-én kezdődött a pestszentlőrinci Benkő János építésmérnök tervei szerint, és még abban az évben, december 18-án Raffay Sándor püspök felszentelte az épületet. Mindez a nagy gazdasági világválság idején történt! 1943-ban orgonával, 1948-ban oltárképpel gazdagodott a templom.

A szocializmus évtizedeiben megtört a gyülekezet fejlődésének lendülete. A nyolcvanas évek második felétől Havasi Kálmán munkálkodása nyomán ismét megéledt az egyházközség élet. 1993-ban fölépült az új parókia és gyülekezeti terem. Az egyházközség negyedik lelkésze, Győri Gábor 1998-ban kezdte meg szolgálatát. 2003-tól Dr. Korányi András, 2005-től Hulej Enikő is segít a lelkes munkában.

Az épület hetvenöt éves jubileumát ünneplő közösség 2007-ben „Élő kövek templomának” keresztelte lelki otthonát, azzal a vágygal, hogy ne csak kövekből, hanem hitben elkötelezett emberekből is templom épüljön. Öröm látni a fiatalokból és idősebbekből álló lelkes munkatársi csoportok tevékenységének gyümölcseit a gyülekezeti élet szinte minden területén, mégsem lehetünk elégedettek. Kerületünkben is vannak széteső családok, kallódó fiatalok,

magányos öregek, munkanélküliek, megélhetési gondokkal küszködők. Bőven van lehetőségünk arra, hogy hitünket a cselekvő szeretetben tegyük láthatóvá.

Evangelikus istentisztelet a Magyar Televízióban
Március 28-án, virágvasárnap 11 órától istentiszteletet látunk a Magyar Televízió egyes csatornján Pestszentlőrincről. Igét hirdet Győri Gábor esperes-lelkész.

Magyar Televízió egyes csatornján Pestszentlőrincről. Igét hirdet Győri Gábor esperes-lelkész.

Szólnunk kell még templomunk ékességéről, a prédikáló szárnyas oltárról. Adventi és böjti időszakban becsukott állapotban a szenvedő Krisztust ábrázolja („Ecce homo”, hársfa relief; *Ryszard Zajac*, 2007). Jézus testén a vércseppeket virággá formálta az alkotó, jelezve, hogy Krisztus áldozata üdvösségünket szolgálja. Az oltárszárnyak a nagy ünnepek alkalmával szétnyílnak, láthatóvá téve a feltámadott Krisztust mint jó pásztort (*Rakossányi Dezső*, 1948). A szárnyakra Zsid 13,20–21-ből vett idézet került (hársfa relief; *Gidófalvi Kövér György*, 2007) Ezzel az igével kívánunk áldást az *Evangelikus Élet* olvasóinak életére!

„A békevesség Istene pedig, aki az örök szövetség vére által kihozta a halottak közül a mi Urunkat, Jézust, a juhok nagy pásztorát, tegyen készsége titeket minden jóra, akaratának teljesítésére; és munkálja bennünk azt, ami kedves öléltte Jézus Krisztus által, akinek dicsőség örökkön-örökké. Amen.”

Istentiszteleti rend • 2010. március 21.

Böjti 5. vasárnapja (Judica). Liturgikus szín: lila. Lekció: Jn 8,46–59; Zsid 9,11–15. Alapige: 2Móz 32,30–34. Énekek: 199., 379.

I., Bécsi kapu tér de. 9. (úrv.) Jorsits Attila; de. 10. (német, úrv.) Johannes Erlbruch; de. 11. (úrv.) dr. Fabiny Tamás; du. 6. Jorsits Attila; II., Húvösvölgyi út 193., Fébé de. 10. (úrv.) Madocsai Miklós; II., Modori u. 6. de. 3/4 11. Sztójanovics András; Pesticéktől, II., Ördögárok u. 9. de. fél 10. (úrv.) Fodor Viktor; Csillaghegy–Békásmegyert, III., Mező u. 12. de. 10. (összegyülekezés napja) Donáth László; du. 2.; Óbuda, III., Dévai Bíró M. tér de. 10. (úrv., családi) Bakay Péter; Újpest, IV., Lebstück M. u. 36–38. de. 10. Solymár Péter Tamás; V., Deák tér 4. de. 9. (úrv., liturgikus istentisztelet) Smidéliusz Gábor; de. 11. (úrv., szuplikáció) Domonkos Tibor; du. 6. (úrv., ifjúsági) Grendorf-Balogh Melinda; VII., Városligeti fasor 17. de. 11. (úrv., szuplikáció) Liszka Viktor; VIII., Üllői út 24. de. fél 11. (úrv.) Szabó Bertalan; VIII., Rákóczi út 57/a de. 10. (szlovák, úrv.) Gulácsiné Fabulya Hilda; VIII., Karácsony S. u. 31–33. de. 9. Szabó Bertalan; IX., Haller u. 19–21., I. em. de. 11. (úrv., énekes liturgia) Koczor Tamás; Kőbánya, X., Kápolna u. 14. de. 10. Benkőczy Péter; Kelenföld, XI., Bocskai út 10. de. 8. (úrv.) dr. Blázy Árpádné; de. 11. (úrv.) dr. Blázy Árpádné; du. 6. (vespera) dr. Blázy Árpád; XI., Németszőlgyi út 138. de. 9. (családbarát istentisztelet) dr. Blázy Árpád; Budagyöngye, XII., Szilágyi E. fasor 24. de. 9. (úrv.) dr. Fabiny Tamás; Budahegyvidék, XII., Kék Golyó u. 17. de. 10. (úrv.) Keczkó Pál; XIII., Kassák Lajos u. 22. de. 10. Kendeh György; Zugló, XIV., Lőcsei út 32. de. 11. (úrv.) Tamásy Tamásné; XIV. Gyarmat u. 14. de. fél 10. Tamásy Tamásné; Pestújhely, XV., Templom tér de. 10. (úrv.) Szabó B. András; Rákospalota, XV., Juhos u. 28. (kistemplom) de. 10. (úrv., szuplikáció) Pfeiffer Ottó; Rákosszentmihály, XVI., Hősök tere 10–11. de. 10. (úrv.) Börönte Márta; Cinkota, XVI., Batthyány I. u. de. fél 11. Vető István; Mátyásföld, XVI., Prodám u. 24. de. 9. Vető István; Rákoshegy, XVII., Tessedik tér de. 9. Nagyné Szeker Éva; Rákosszentmihály, XVII., Pesti út 111. de. fél 11. Nagyné Szeker Éva; Rákosszentmihály, XVII., Péceli út 146. de. 9. Grendorf Péter; Rákosszentmihály, XVII., Gózon Gy. u. de. 11. Grendorf Péter; Pestszentlőrinc, XVIII., Kossuth tér 3. de. 10. (úrv.) Hulej Enikő; Pestszentimre, XVIII., Rákóczi út 83. (református templom) de. 8. Hulej Enikő; Kispeszt, XIX., Templom tér 1. de. 10. Széll Bulcsú; XIX., Hungária út 37. de. 8. Széll Bulcsú; Pesterzsébet, XX., Ady E. u. 89. de. 10. Győri János Sámuel; Csepel, XXI., Deák tér de. fél 11. Zólyomi Máttyás; Budafok, XXII., Játék u. 16. de. 10. (úrv.) Solymár Gábor; Budakeszi, Fő út 155. (gyülekezeti terem) de. fél 10. (úrv.) dr. Lackné Puskás Sára; Soroksár, Otthon Közösségi Ház, Szt. Péter u. 112. du. 4. Győri János Sámuelné; Budaörs, Szabadság út 75. de. 10. Endreffy Géza.

Összeállította: BODA ZSUZSA

Tüzeset a szarvasi Benka Gyula Evangélikus Általános Iskolában

Lapzártánkkor, március 16-án este az alábbi hír volt olvasható egyházunk központi internetes portálján, az *evangelikus.hu* oldalon: „Szarvas – 2010. március 12-én délután tűz ütött ki a szarvasi Benka Gyula Evangélikus Általános Iskolában, a felső tagozat emeletén – tudta meg szerkesztőségünk Lázár Zsolt evangélikus lelkészétől. A tűz-

oltók hamar eloltották a tüzet, de így is kiégett egy osztályterem. Valószínű, zárlat okozta a tüzet.” Szerettünk volna további részleteket is megtudni a sajnálatos balesetről, de megkeresésünkre sem az egyházközség lelkésze, sem az iskola igazgatója nem kívánt nyilatkozni az *Evangelikus Élet* olvasóinak.

■ LÁZÁR ZSOLT felvétele

Zaveczi József (1955–2010)

Tragikus életű kollégától búcsúznak. Melegszívű, hívő édesanya szülte és nevelte őt mély keresztény hitben. Amikor Zaveczi József megszületett, akkor tombolt Európában a gyermekparalízis. Jóska is ennek a betegségnek az áldozata lett. Gyógyítási nem tudták, járása idővel egyre romlott.

Gyermekkorától részt vett a miskolci gyülekezet életében. Konfirmált, és az ifjúsági órák állandó résztvevőjeként egyre nagyobb érdeklődést mutatott a hit és a teológia kérdései iránt. Gimnáziumi tanulmányai alatt a bórdíszműves szakmát is tanulta, amelyet egy évig gyakorolt. Sikeres érettségi után nyert felvételt az Evangelikus Teológiai Akadémiára 1976-ban. Jelentkezése előtt megismerkedhetett az akkori dékánnal és illetékes püspökével, mivel gyülekezeti lelkésze kétségesnek tartotta, hogy majdani lelkészi szolgálatát – fizikai és egészségi adottságai miatt – képes lesz betölteni. A felvételi bizottság döntése is pozitív volt.

Miután lelkészi diplomáját megszerzte, D. dr. Ottyk Ernő püspök szentelte lelkésszé 1981-ben miskolci templomunkban.

Első szolgálati helye a Budai Evangélikus Szeretetotthon volt, majd

egy hónap elteltével a Nógrád megyei Szirák nagy múltú evangélikus gyülekezetének helyettes lelkésze lett. Időközben megnősült, felesége Urbán Ilona. Házasságukból két szép gyermek született. Sajnálatos módon házasságuk válásba torkollott. Ez megpecsételte további életét és tragikus sorsát.

Kilencévi helyettes lelkészi szolgálat után püspöke felmentette Zaveczi Józsefet a lelkészi feladat teljesítéséről, amelyet immár felesége segítségével nem tudott ellátni. 1992. január 1-jétől rokkantnyugdíjas állományba került. Tartózkodási helyeül a gyenesdiási szeretetotthont kínálta fel egyháznak, majd a nyíregyházi Emmaus-otthonba került. Mindkét helyen lehetősége volt áhítatokat tartani az otthon lakóinak. Esztendő múltán szülei lakásába, Miskolcra költözött. Kapcsolatai fellazultak, míg végül Miskolc város egyik jó ellátást biztosító szociális otthonába nyert felvételt. Itt fejezte be szomorú életét. Ravatala mellett Sándor Frigyes esperes hirdette Isten vigasztaló, megbocsátó és bátorító igéjét.

Egy nehéz sorsú, sok fájdalmat és csalódást elszenvedett élet fejeződött be ötvennégy évesen. Zaveczi József

életét meghatározta a gyermekkori betegség, amelynek belső hitbeli feldolgozása serdülő- és ifjúkorában sikeres volt. Ezt jelzi a megszerzett szakmunkásoklevél, az érettségi, sőt a lelkészi diploma is. Mögötte az édesanya imádsága, a család szeretete és a gyülekezet közössége is rejtőzik. Legfőképp azonban Istenünk kegyelme. Amikor életében az önálló, felnőtt életvezetés és hivatásteljesítés felelős vállalásának korszaka következett, akkor életerejére erre kevésnek bizonyult. Sorsának, helyzetének feldolgozásában nehezen fogadott el segítséget. Bár autót is vezetett korábbi éveiben, romló egészségi állapota és jelentkező betegségei sodorták a végkifejlet felé. Beteljesedett a zsoltáros szava: „Erőm megtört az úton, megőrvültek napjaim.” (Zsolt 102,24)

Zaveczi Józsefet Isten kegyelmébe ajánljuk, akinek szeretete nagyobb a mi szívünknel. Krisztusért legyen az Úr könyörületes hozzá! Sok bánattal és kevés örömmel eltöltött földi élet után legyen övé az örök élet nyugalma és békevessége! „A titkok az Úréi, a mi Istenünkéi, a kinyilatkoztatott dolgok pedig a mieink...” (5Móz 29,28)

■ D. SZEBIK IMRE

Csőngéről harangoznak

Március 28-án, virágvasárnap délben a csöngői evangélikus templom haranga szól az MR1 – Kossuth rádióban. A kemenesaljai földesurak többsége már a 16. század első felé-

ben csatlakozott a reformációhoz. Ezekben az években tanítója és lelkésze is volt a településnek, istentiszteletre a szomszédos Ostffyasszonyfára jártak. A ma is látható barokk

templomot Perlaky Gábor szuperintendens szentelte fel 1784-ben. Huszonnégy méter magas tornya 1902-ben épült.

► Forrás: RTV Részletes

ERŐS VÁRAK

A tapolcai várrom

A Balaton-felvidék legpatinásabb épített emlékei az egykoron itt húzó-dó végvárrendszer erődítései. Többségük kiemelt turisztikai célpont, a nyári pihenőjüket itt töltők számára színvonalas történelmi-kulturális programot kínálva.

Tapolca vára azonban kivétel, hiszen nem maga az erődítmény jelent igazi látványosságot, sokkal inkább az a történelmi városrész, ahol romjai megtalálhatóak: a Malom-tó és a templom-dombi romkert, az itteni katolikus templom és általános iskola környezete.

Az erődítés története 1347-re nyúlik vissza, Nagy Lajos ekkor adományozta a félreemelte életmódot folytató karthauziaknak a Templom-dombot is magában foglaló birtokot. Itt a szerzetesrend tagjai a korábbi alapokra megerősített épületeket emeltek. Az 1400-as években udvarházukat tovább erősítik – falakat, bástyákat húznak fel. A török időkben palánkvár is épül, de a két, nem túl jelentős erődítés nem tud ellenállni a beözönlő oszmán hadaknak, ame-

lyek 1554-ben megszállják Tapolca városát.

Az 1600-as években ismét megerősítik falait, és a hadiszerecsere változása révén újfent magyar kato-

többségéhez hasonlóan pusztulásnak indul, köveit a település építkezéséinél használják fel.

Szakszerűen konzervált falszakasait azonban napjainkban is megte-

A SZERZŐ FELVÉTELE

nak állomásoznak benne. Aktív létének utolsó időszaka a Rákóczi-szabadságharc, a vezérlő fejedelem időszakára esik, majd az ország várainak

kinthetjük: a hosszan elnyúló, és 17. századi falmaradványokat, valamint két kerek bástyájának alapjait.

■ REZSABEK NÁNDOR

Avatar Erdélyben

Az *Avatar*, James Cameron 2009 decemberében bemutatott filmje valószínűleg még sokáig büszkén viselheti a legdrágább és leglátványosabb film titulust. A háromdimenziós látvány sokakat lenyűgöz, a történet pedig súlyos társadalomkritikát fogalmaz meg: az emberek megtámadják a Pandorán élő bennszülötteket, azért, hogy a földjükben található értékes köveket megszerezzék, és ebből hatalmas vagyona tegyenek szert.

Az *Avatar* parabolászerű történetével párhuzamba állíthatunk akár a történelemből ismert, évszázadokkal

ÜZENET AZ ARARÁTRÓL

Rovatgazda: Jerabek-Cserepes Csilla

megtapasztaltuk, amikor a tiszai ciánkatasztrófa bekövetkezett. Akkor átszakadt egy nagybányai bányavállalat ciántározója, és az életveszélyes szennyező anyagok a Tiszába kerültek. Több száz tonna hal és a fo-

zak, a Soros Alapítvány, valamint sok romániai és külföldi zöldszerződés el- lenzi.

Új Eldorádó címmel 2004-ben *Kocsis Tibor* kiváló dokumentumfilmet készített a verespataki küzdelmekről. A történet, sajnos, mint tudjuk, nem ért véget 2004-ben. Mivel az arany ára folyamatosan növekszik, úgy tűnik, a bányavállalatnak megéri pereskedni és az akár évtizedekig tartó engedélyeztetési eljárás költségeit is kifizetni. A földben rejlő arany túl nagy haszonnal kecseset számukra. *300 tonna arany*

JELENETFOTO AZ AVATAR CÍMŰ FILMBŐL

előtti eseményeket, akár a jelenben zajló történeteket az emberi kapzsiságról, háborúkról és a környezet pusztításáról. Írásunkban egy jelenben zajló történetről szólnak.

Néhány hete az *Avatar Erdélyben* című, ötperces videó jelent meg az interneten, amely az *Avatar* film összefoglalóját a verespataki aranybánya ügyére aktualizálja. Verespatakon a *Rosia Montana Gold Corporation* nevű kanadai-román vegyes vállalat cianidos technológiával aranyat akar kitermelni. Több mint tíz éve próbálják megszerezni az engedélyeket a román államtól, tíz éve folyik a küzdelem a helyi lakosság és a vállalat között. Európa legnagyobb külszíni aranybányáját akarják létrehozni, kiderült ugyanis, hogy a földben 330 tonna arany és 1600 tonna ezüst van.

A vállalat cianidológiáját alkalmazza. Az eljárás veszélyességét tíz évvel ezelőtt Magyarországon is

lyó teljes élővilága pusztult el akkor. A nem anyagi kár mellett az anyagi kár is több milliárd forintra rúgott. Kártérítést azonban sem a magyar állam, sem a károsultak nem kaptak mind a mai napig. Sajnos gyakori tapasztalat a gazdasági életben, hogy a hasznokat privatizálják, a negatív (környezeti vagy egyéb) hatásokat vagy károkat pedig a társadalomra, az emberekre hárítják.

Tavaly decemberben a magyar parlament megszavazta a ciántiltalmat Magyarországon. Romániában és az Európai Unióban azonban egyelőre semmilyen törvény nem tiltja a cianidos bányászati technológiát. Így a környező országokban működő aranybányák továbbra is időzített bombaként ketyegnek, és veszélyforrást jelentenek hazánk számára is.

A verespataki bányatervet több száz tudós, a román ortodox egyház, a romániai magyar történelmi egyhá-

címmel már készülöben van az *Új Eldorádó* folytatása is, az újabb küzdelmekről a bányavállalat és a „bennszülöttek” között. Ügyes reklámfogásokkal a kanadaiaknak sikerült elérniük, hogy a helyi lakosság egy része is támogassa a bánya megnyitását.

Hogy mi lesz a küzdelem végső kimenetele, az egyelőre még kérdéses. Vajon győz-e emberi kapzsiság, és négy óriási bányagödör nyílik meg az életveszélyes cianidos eljárással Verespataknál, vagy győz az értékmentés és a józan ész? Ez utóbbihoz komoly összefogásra van szükségünk, a kanadaiaknak sikerült elérniük, hogy a helyi lakosság egy része is támogassa a bánya megnyitását.

James Cameron *Avatarjában* túl sok pusztítás történt azokért a bizonyos földben rejlő kövekéért. Reméljük, hogy az erdélyi *Avatar*-történet kevesebb pusztítással és rombolással végződik. Teremtett világunk és a benne élő emberek sorsa a tét.

■ GÖMBÖCZ ELVIRA

EVÉL & LEVÉL

Evangélicus és evangélikus

Örömmel olvastam lapjuk 2010. március 14-i számában *Holger Manke* sorait, amelyek eligazítást adnak a német *evangelisch* és a magyar *evangélikus* szó jelentéstartalmáról. A kettő közötti különbség nem ismeréséből rengenget félreértés adódik, amit sajnos a *Német-magyar nagyszótár* is táplál, mert az *evangelisch* „evangélikus”-sal fordítja. Ezzel szemben a *Wahrig-szótár* (*Das Grosse Deutsche Wörterbuch*) szerint az *evangelisch* a *protestantisch* szinonimája, a *Magyar értelmező kéziszótár* pedig a *lutheránust* adja meg az *evangélikus* szinonimájaként.

Hogy miként alakult ki a német nyelvben ez a szóhasználat, arról *Ottlyk Ernő Egyháztörténetében* a következőket olvashatjuk: „Az Ágostai Hitvallás háromszáz éves évfordulója alkalmából (1830) [III. Frigyes Vilmos – L. E.] porosz király rendeletet adott ki a lutheránus és a református elnevezés ellen, és elrendelte az »evangélikus« jelző használatát, ami lényegében azóta is a két felekezet együttes megjelölését szolgálja német nyelven.” (326. o.)

Érdemes megjegyezni, hogy az osztrák szóhasználat némileg eltér a némettől. Míg a németek „evangelisch-lutherisch”-nek vagy egyszerűen „lutherisch”-nek nevezik az evangélikusokat (*Holger Manke*), a reformátusokat pedig „evangelisch-reformiert”-nek, Ausztriában az evangélikus „evangelisch Augsburgischer Bekenntnis” (rövidítve *A. B.*), a református pedig „evangelisch Helvetisches Bekenntnis” (*H. B.*).

Nem feledkezhetünk meg arról sem, hogy száz évvel ezelőtt még a magyarországi reformátusokat is evangélikusnak nevezték – bizonyára az osztrák nyelvhasználat hatására. Ennek emlékéért őrzi az „ágostai hitvallású evangélikus” (ág. hitv. ev.) és a „helvét hitvallású evangélikus” (ev. ref.) kifejezés, amely az idősebb generáció számára még bizonyára ismerősen cseng.

Tisztelettel:

LISKA ENDRE (Budapest)

És a szülők?

Az *Evangélikus Élet* 75. évfolyamának 8. számában (2010. február 21.) a Magyarországi Baptista Egyház *Békehírnök* című hetilapjából *Prioritások* címmel közölt cikket a témára való tekintettel hálával és teljes egyetértéssel olvastam. Ez a cikk annak a mentőövnek egy része, amelyet minden arra hivatott vagy nem hivatott, de felelősen gondolkodó ember népünk, de talán az emberiség megmentése érdekében próbál „bedobni” a komoly veszélyeket előidéző „világtengerbe”.

Úgy gondolom, hogy az ember belső világa és környezete oda-vissza függ egymástól. Teremtőnk ránk bízta földi életünk feltételeinek, a természetnek a megbecsülését, gondozását. Hogy erre alkalmasak legyünk, életünk emberi módon való éléséhez „szabályokat” határozott meg.

Az ember léte kezdetén gondozásra, nevelésre szorul, melyhez megfelelő körülmények szükségesek. Az említett cikkben éppen arról az alapvető feltétléről van szó, amely – Isten bölcs rendelése szerint – mind az emberi élet, mind a környezete szempontjából optimális. Köszönöm ennek a cikkben világosan megfogalmazott értelmezését.

Amit kerestem az írásban, az a negyedik parancsolatra mint Isten egyik „szabályára” való utalás. Hetvenkilenc éves vagyok, gyermekem nincs, s egy idősök otthonában élek. Fiatalabb generációink egyes tagjai szájából már hallhattam, hogy neki gyermeke(i) felé van kötelezettsége; neki az a családja. Tagja-e egy családnak a szülő szülője? Egyházi lapról lévén szó különösen fontosnak tartom azt megkérdezni: az a szeretet, amely Isten felől a szülőn keresztül a gyereket érinti, csak „lefelé” működhet?

A ma élő emberiség le- és felfelé egyaránt szenved a feltétel nélküli, önfeláldozó szeretet hiányát, pedig az tartaná össze a családokat. Van-e megfelelő példa a gyermekek előtt arra a szülő felé irányuló szeretetre, ami például értéki lenne? A gyermeknevelésnek ez is kritikus pontja, s ez az idő múlásával mind hatványozottabban súlyosbodó problémát jelent a család összetartásának, fogalmának terén. Lehet-e úgy a jövő generációra gondolni, hogy nemcsak a keresőképesség száma maradjon a jócskán a nyugdíjasok számától, de a család „épületét” összetartó „malter”, a szeretet sem időtálló, tartalmatlan? Ennek következményét a ma élő idősök is nagy számban érzik, de a jövőre nézve különösen fontos lenne e téren is Isten „szabályainak” betartása, betartatása.

Erős vár a mi Istenünk!

CSUTI ISTVÁNNÉ (Budapest)

BÉRES Az egészséges emberért

Ébressze fel immunrendszerét!

Mögöttünk van egy sok hóbán, nagy hidegben és esőben bővelkedő tél. Ez sokszor már önmagában elég ahhoz, hogy kicsit gyengén, fáradékonyan kezdjük az új évszakot. Ha ráadásul egy kisebb-nagyobb megbetegedésen is átestünk, még valószínűbb, hogy szervezetünk még viseli a megpróbáltatások nyomait. És akkor még nem beszélünk az esetleges gyógyszertelhelésről, az antibiotikumokról, amelyek tovább gyengítenek.

Ezért van az, hogy hiába a madarak csivitelése, a melegebb idő, sokan levertnek, fáradékonyak, gyengének, kimerültnek érzik magukat. Reggel kimerülten ébredünk, kevesebb munka után is fáradtnak, túlterheltnek érezzük magunkat, teljesítményünk csökken. Gyakrabban fáj a fe-

jünk, hajunk és körmünk töredezik, bőrünk szárazabb. Egyszóval nem vagyunk a legjobb formánkban. De mi ennek az oka?

Az okok sokfélék. Télen kevesebb zöldséget, gyümölcsöt eszünk (ráadásul hajlamosak vagyunk zsírosabb, energiadúsabb táplálékot fogyasztani), megfelelünk a kellő mennyiségű folyadékfogyasztásról, mozogni sem mozgunk eleget, hiszen a téli, nagy hidegben szívesebben választjuk a jó meleg szobát.

Mit tehetünk, hogy megelőzzünk egy újabb energiahiányos korszakot, a betegséget? Már most kezdjük el tudatosan erősíteni az immunrendszerünket: egészségünk kulcsát. Lehetőség szerint tartózkodjunk többet a friss levegőn, sétáljunk nagyokat a melegebb ta-

vasi hétvégén. Figyeljünk oda a táplálkozásunkra! Fogyasszunk a tavasszal megjelenő idényzöldségekből, gyümölcsökből, töltsük fel a télen lemerült vitamin-, ásványianyag- és nyomelemraktárainkat.

Immunrendszerünk támogatásában segítségünkre lehet a **Béres Csepp** is, amely már több évtizede bevált magyar készítmény. A **Béres Csepp** olyan arányban tartalmaz ásványi anyagokat és nyomelemeket, ahogyan azt a szervezet igényli, így hozzájárul szervezetünk erősítéséhez, immunrendszerünk támogatásához. Napi 2 x 20 **Béres Csepp** és a felszívódásához nélkülözhetetlen C-vitamin szedésével lehetőségünk van arra, hogy támogassuk immunrendszerünket.

A Béres Csepp® vény nélkül kapható roboráló gyógyszer. A kockázatokról és a mellékhatásokról olvassa el a betegtájékoztatót, vagy kérdezze meg kezelőorvosát, gyógyszerészét.

Magyarországi Evangélikus Egyház

Honlap: www.evangelikus.hu

HÍREK, HIRDETÉSEK

Meghívó logókiállításra

A Magyarországi Evangélikus Egyház logópályázatára érkezett pályaművek válogatásából a Luther Kiadó az evangélikus könyvesboltban (1085 Budapest, Üllői út 24.) kiállítást rendez, melyet március 16-tól április 30-ig, hétköznapokon 9 és 17 óra között minden kedves érdeklődő megtekinthet.

Vásárlóink leadhatják szavazataikat a nekik legjobban tetsző tervre, így a közönségszavazós pályázat egy értékes könyvet kap ajándékba.

Magyar Bibliatársulat Alapítvány

Köszönetet mondunk mindazoknak, akik 2009-ben személyi jövedelemadójuk 1%-ával a közhasznú Magyar Bibliatársulat Alapítvány munkáját támogatták!
Kérjük, támogassa továbbra is a Biblia fordításának, kiadásának és terjesztésének ügyét!

Adószámunk: 19700739-2-43
www.biblatarsulat.hu

Fizessen elő lapunkra!

APRÓHIRDETÉS

Keresztény nyelvi táborok Angliában.
www.gabonamag.hu. Tel.: 20/886-8195.

Új nap – új kegyelem

Vasárnap

Uram, te vagy a mi atyánk, ősidőktől fogva megváltónknak nevezzük. Ézs 63,16b (Tit 3,4–5; Mk 10,35–45; Zsid 5,7–9; Zsolt 43) Az ószövetségi nép az egyiptomi fogságból való szabadulásig Istent csak az „atyák Isteneként”, Ábrahám, Izsák és Jákob Isteneként emlegette. A szabadítás csodájában viszont Isten úgy mutatkozott meg, mint az egész nép megváltója. A babiloni fogságból való szabadulás reményességét hirdető próféta erre emlékeztet: ha Isten egy időre ki is szolgáltatta hűtlenné vált népét az ellenségnek, ő mégiscsak atyjuk és megváltójuk. És ez végül be fog bizonyosodni, s a nép Istent most is szabadítójaként és megváltójaként ismerheti meg. Isten bennünket mint újszövetségi népet is kitesz sok szenvedésnek, és végül a halálnak is. De ha kintartunk a hitben, akkor életünk ítéletes időszakában és végső óráinkon is meg tapasztaljuk majd megváltó szeretetének hatalmát, hiszen ő nemcsak bíránk, de Jézus Krisztusban szerető Atyánk is.

Hétfő

Nézz nyitott szemmel szolgáló könyörgésére és népednek, Izráelnek a könyörgésére; hallgasd meg őket, valahányszor hozzád kiáltanak! 1Kir 8,52 (1Jn 5,14; Zsid 16,20/7.1–3/16–17/24–27; Jn 16,5–15) Az egyiptomi fogság előtti korban csak az Istenhez hű atyák könyörögtek szüntelenül Istenhez. A nép – bár tudott erről – nem követte példájukat. Csak a fogság nyomorúságai között tanultak meg népként Istenükhöz kiáltani. Az őskeresztények is – minden üldözés ellenére – naponta összegyűltek, és közösségeként imádkoztak. Persze voltak egyéni imádságaik is, de azt otthon, a belső szoba csendjében mondták el. De Isten mai népe, az egyház, tud-e még közösségeként imádkozni? Pedig Isten nemcsak egyéni könyörgéseinkre akar válaszolni, hanem népe, az egyház imádságát is meg akarja hallgatni.

Kedd

Emberfia, minden szavam, amelyet elmondok neked, fogadd szívedbe és hallgasd figyelmesen! Ez 3,10 (Lk 11,31; Jób 19,21–27; Jn 16,16–24) Sok vita folyt már arról, hogy Isten igéje a szívhez vagy az értelemhez szól-e. Pedig ez nem vagy-vagy kérdés, hanem sorrend kérdése. Isten azt mondja prófétájának, hogy először a szívét nyissa meg igéje előtt, és az ige a szívében át fog az értelméig hatolni, hogy üzenetét megértse. Mert az értelem csak azt fogadja el, amit előtte a szív már befogadott. A szív által be nem fogadott igének az értelem csak kritikusa tud lenni.

Szerda

Elrejtőzött az ember és a felesége az Úristen elől. 1Móz 3,8 (Zsid 4,13; Zsid 9,11–15; Jn 16,25–33) A szegény és a félelem az ember első reakciója a bűnet után. Nem a ruhák hiánya, hanem a bűn az, ami miatt Isten előtt lemezelenítve érzi magát. Éppen ezért Isten volt az, aki Krisztusban kiüresítette és – a keresztény szó szerint is – lemezelenítette magát az ember előtt, hogy bűneinkkel többé ne bujkáljunk és meneküljünk előle, hanem hozzá meneküljünk. Mert a Krisztus keresztje alatt Isten oltalmába vesz minden bűnöst, aki hitével megragadja a keresztfa kinyilatkoztatását: „Mert úgy szerette Isten a világot, hogy egyszerűen Fiát adta, hogy aki hisz ōbenne, el ne vesszen...” (Jn 3,16)

Csütörtök

Én már azt gondoltam ijedtemben, hogy eltaszítottál magadtól. De te meghallgattad könyörgő szavam, amikor hozzád kiáltottam segítségért. Zsolt 31,23 (Mk 10,52; 1Kor 2,1–5; Jn 17,1–5) Isten minden imádságot meghallgat, de a meghallgatás nem rögtön lesz nyilvánvaló. Am ha kitartó hittel imádkozunk, nem lesz részünk csalódásban: a maga idején megtapasztaljuk Isten segítségét.

Péntek

Énekelek az Úrnak, mert jót tett velem. Zsolt 13,6b (2Kor 2,14; Zsid 10,11–18; Jn 17,6–16) Ha átéljük, hogy Isten jót tett velünk, hálánkat a legegyszerűbben szívünk énekével fejezhetjük ki. Ez mindig kedves Isten előtt. A zsoltáros is ezt teszi, de nem titkon, hanem nyíltan, másoknak is hirdelve Isten jószágát.

Szombat

Az Úr meghallotta szavunkat, és meglátta nyomorúságunkat, gyötrelmünket és sanyarú sorsunkat. 5Móz 26,7 (Jn 6,18–20; Jel 14,1–3/4–5/; Jn 17,17–26) Az egyiptomi fogságból való szabadulásért Isten népének mint közösségnek is oka volt háladársra. Az úrvacsora liturgiáját bevezető nagy háláadó imádságban (Praefatio) az egyház – mint Isten megváltott gyermekeinek közössége – ad hálát Istennek, hogy megkönyörült a bűn következményeként számtalan ideigvaló és örökkévaló nyomorúsággal sújtott emberi nemre, és Jézus Krisztus halála által levette az átkot mindazokról, akik hisznek benne, hallgatnak rá, és hűségesen követik őt.

■ VÉGHELYI ANTAL

VASÁRNAPTÓL VASÁRNAPIG

Ajánló a rádió és a televízió műsoraiból március 21-étől március 28-áig

VASÁRNAP	HÉTFŐ	KEDD	SZERDA
21.00 / m1 <i>Ütközések (amerikai–német filmdráma, 2004) (120')</i> Egy brentwoodi háziasszony és férje, az államügyész. Egy perzsa boltos. Két rendőr-nyomozó, akik mellesleg szeretők is. Egy színes bőrű filmrendező és felesége. Egy mexikói lakatos. Két autótólvaj. Egy újonc zsaru. Egy középkorú koreai házaspár. Mind Los Angelesben élnek, és az elkövetkező harminchat órában sorsuk elkerülhetetlenül ütközik egymással. A film kendőzetlenül mutatja be a faji megkülönböztetés összetettségét az amerikai társadalomban. Az alkotást 2006-ban három Oscar-díjjal ismerték el.	8.25 / Duna Tv <i>Isten kezében</i> 10.00 / Torony Rádió (Békés) <i>Lelki szász (evangélikus felőrá)</i> 12.05 / Bartók rádió <i>A Liszt Ferenc Kamarazene-kar Mozart-hangversenye</i> 13.27 / Kossuth rádió <i>Pilinszky János mondja el verseit</i> 15.10 / m2 <i>Delta (tudományos magazin) (25')</i> 16.00 / PAX <i>Egyház és állam (riportfilm) (40')</i> 21.30 / m1 <i>Férjem kettős élete (amerikai filmdráma, 2001) (87')</i> 14.50 / Duna Tv <i>Mátyás király és a reneszánsz (magyar ismeretterjesztő filmsorozat, 2008)</i> Mátyás könyvtára	11.05 / m2 <i>Világörökségeink (magyar ismeretterjesztő filmsorozat, 2003) (27')</i> A pécsi ókeresztény sírkamrák 14.10 / Duna II. Autonómia <i>A Vatikán titkai (lengyel dokumentumfilmsorozat, 2005) (26')</i> Szent Péter és a média 15.55 / m2 <i>Közel a szerelemhez (magyar játékfilm, 1998) (99')</i> 19.50 / Kossuth rádió <i>Milne: Micimackó kuckója</i> Elmondja: Eszenyi Enikő 20.00 / Duna Tv <i>Nyugattól keletre, avagy a média diszkrét bája (magyar vígjáték, 1993) (126')</i> 21.30 / m1 <i>A vihar mindent felkavar (francia dráma, 2006) (90')</i>	13.30 / Kossuth rádió <i>„Tebenned bíztunk eleitől fogva...”</i> A református egyház felőrája 16.34 / M. Katolikus Rádió <i>Testvéregházaink életéből</i> Jelentések a protestáns világból 19.40 / M. Katolikus Rádió <i>Gospelkrónika</i> 19.35 / Bartók rádió <i>Hangverseny-különlegességek</i> Pjotr Anderszewski zongoraestje 20.30 / Kossuth rádió <i>Kultúrkör</i> 20.35 / PAX <i>Fejezetek a magyar kereszténység történetéből</i> Reformáció 22.15 / Duna Tv <i>Ő még csak tizenégy (svéd filmdráma, 2004) (79')</i>
CSÜTÖRTÖK	PÉNTEK	SZOMBAT	VASÁRNAP
5.20 / m1 <i>Hajnali gondolatok</i> 11.05 / Kossuth rádió <i>A Hely (riportműsor)</i> 12.05 / Bartók rádió <i>Schwetzingeni fesztivál 2009</i> A Berliini Filharmonikus Zenekar tizenkét csellistájának hangversenye 14.15 / PAX <i>Én vagyok az igazság</i> A Zákus Médiacentrum evangélikációs műsora 15.04 / Bartók rádió <i>Muzsikáló délután</i> 21.00 / Duna Tv <i>Jórávaló feleség (amerikai–német–holland filmdráma, 2002)</i> 21.30 / m1 <i>Telesport</i> Műkorcsolya-világajnokság	10.34 / M. Katolikus Rádió <i>Hagyományok éltetői</i> Tojásművészeti kiállítás Siófokon 13.28 / Bartók rádió <i>Kodály Zoltán V. magyar kórusverseny. A debreceni Lautitia gyermekkar és a Marczibányi téri Kodály-iskola gyermekkara énekel</i> 13.55 / m2 <i>Kerekék és lépések (42')</i> Indulás a Sárközbe 14.00 / Bartók rádió <i>A hét zeneszerzője: Modeszt Muszorgszkij</i> 19.05 / PAX <i>Mindig úton... (dokumentumfilm) (46')</i> 21.25 / Bartók rádió <i>Hang-fogó</i> Antonio Salieri: A mi Urunk, Jézus Krisztus szenvedése – oratórium két részben	10.00 / Bartók rádió <i>Irodalmi újság</i> 12.50 / m2 <i>Bizánc (japán ismeretterjesztő filmsorozat, 2006) (52')</i> Kolostor a sivatagban 13.00 / Lánchíd Rádió (Budapest) <i>Hittel és gitárral (kortárs keresztény zenék)</i> 16.34 / Mária Rádió <i>Mégis szeretni</i> Gyököcssy Endre tanításai 20.00 / M. Katolikus Rádió <i>Páholy és pódium</i> Orbán György: Passió 20.08 / Kossuth rádió <i>Rádiószínház</i> A Mester és Margarita 1.03 / Kossuth rádió <i>Éjszakai rádiószínház</i> Szakonyi Károly: Turini nyár	8.00 / Civil Rádió <i>Lelki szász</i> Evangélikus óra 9.00 / Lánchíd Rádió (Budapest) <i>Hitvilág. A történelmi egyházak műsora</i> 11.00 / m1 <i>Virágvasárnapi evangélikus istentiszteletet közvetítünk Pestszentlőrincről. Igét hirdet: Győri Gábor esperes</i> 15.05 / Bartók rádió <i>Jubilate Deo. Évszázadok egyházi muzsikája</i> 16.30 / Mária Rádió <i>Ökumenikus lapszemle</i> 18.34 / M. Katolikus Rádió <i>Ars sacra. Gárdonyi Géza istenes novellái</i> 19.35 / Duna Tv <i>Apátlan arnyatlanok (amerikai–német–angol romantikus dráma, 2005) (118')</i>

WWW.EVANGELIKUSELET.HU

Evangelikus Élet – A Magyarországi Evangélikus Egyház hetilapja

E-mail: evelet@lutheran.hu • EvÉlet on-line: www.evelet.hu, www.evangelikusélet.hu

Hirdetésfelvétel: hirdetes@evelet.hu

Szerkesztőség: 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-1108; 20/824-5519, fax: 1/486-1195.

Szerkesztőségvezető: Boda Zsuzsa (zsuzsa.boda@lutheran.hu). Szerkesztésigazgató (előfizetési és hirdetési ügyek referense): Vitalis Judit (judit.vitalis@lutheran.hu).

Főszerkesztő: T. Pintér Károly (karoly.pinter@lutheran.hu).

Olvasószervező: Dobsonyi Sándor (sandor.dobsonyi@lutheran.hu). Korrektor: Sinkáné Zombory Katalin (katalin.zombory@lutheran.hu). Tervezőszerkesztő / EvÉlet on-line: Nagy Bence (bence.nagy@gmail.com).

Rovatvezetők: Kendeh K. Péter – Oratio oecumenica (peter.kendeh@lutheran.hu), Kóhádi Dorottya – Új nap – új kegyelem (dora.kohati@lutheran.hu), Véghelyi Antal – A vasárnap igéje (antal.veghelyi@lutheran.hu).

Kiadja a Luther Kiadó (kiado@lutheran.hu) 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-5478, 1/486-1228; 20/824-5518; fax: 1/486-1229. Felelős kiadó: Kendeh K. Péter (peter.kendeh@lutheran.hu).

Nyomdai előállítás: Kinslo Kft. (1022 Budapest, Tapolcsányi u. 6.). Felelős vezető: Nagy Zoltán.

Árusítja a kiadó és a Magyar Posta Rt. (ÜLK) INDEX 25 211, ISSN 0133-1302

Előfizethető közvetlenül a kiadónál vagy postautalványon. Az előfizetési díj belföldön (illetve Románia és Szlovákia területén) negyed évre 3250 Ft, fél évre 6500 Ft, egy évre 13 000 Ft, európai országba egy évre 43 800 Ft (168 euró), egyéb külföldi országba egy évre 51 200 Ft (196 euró). Csak a minden hónap 15-ig beérkező lemondásokat tudjuk az azt követő hónap elsejével törölni, ellenkező esetben még egy hónapig jár az újság. Beküldött kéziratokat nem ösztönözünk meg és nem küldünk vissza. Az adott lapszámába szánt kéziratokat a megelőző hét csütörtökéig kérjük leadni! A hétfő délutáni lapzártáskor kizárólag a hétfői eseményekkel összefüggő (és a szerkesztőségkel előzetesen egyeztetett) írásokat tudjuk figyelembe venni. Az e-mailben küldendő kéziratokat az evelet@lutheran.hu, a hirdetéseket a hirdetes@evelet.hu címre várjuk.

